

Proletari din toate țările, uniți-vă!

**ÎN ACEST
NUMĂR:**

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

2 (930)

ANUL XIX
11 ianuarie 1963
12 pagini, 1 leu

**Fantezie științifică ?
Nu, știință !**

BALAUROL DIN COMODO

de G. MALINICEV
(pag. 4)

ENERGII ELECTRICE MARI TRANSMISE PRIN LINII FĂRĂ FIR

de ELENA MĂRĂNDICI

APLICAREA CIBERNETICII IN CHIRURGIE

de dr. R. IRIMESCU
(pag. 6-7)

Peisaj de iarnă în împrejurimile hidrocentralei de la Bratsk

memento

Spre o reformă a ortografiei limbii ruse

O comisie a Academiei de Științe a U.R.S.S. alcătuită din lingviști și pedagogi lucrează la un proiect de reformă a ortografiei limbii ruse. Scopul urmărit: simplificarea și pe cât posibil unificarea ortografiei, sistematizarea și coordonarea diferitelor reguli. După cum rezultă din declarații făcute ziarelor sovietice de o seamă de specialiști printre care amintim, de pildă, de acad. V. V. Vinogradov este vorba de măsuri radicale, de o revizuire din temelii a ortografiei ruse. E o inițiativă ce poate fi asemuită cu reforma din 1917-1918 când din scriere a fost eliminat „semnul tare” la sfârșitul cuvintelor, când au dispărut litere ca „iatj” „fita” etc., când s-au uniformizat unele terminații în declinare etc. Măsurile de atunci au însemnat un serios pas înainte pe calea eliberării limbii ruse de un balast de semne devenite tradiționale dar care nu mai corespundeau unei realități lingvistice. În 1917-1918 nu s-a mers totuși până la capăt cu simplificarea și uniformizarea regulilor de scriere a limbii ruse. Au mai rămas destule excepții ce trebuie învățate pe de rost, reguli gramaticale destul de complicate, unele fenomene cu explicație istorică etc. Considerând că existența unor complicații în ortografie înseamnă uneori piedici în însușirea cât mai profundă și mînuirea cât mai desăvîșită a limbii ruse de către cei ce o vorbesc, acad. V. V. Vinogradov vede în reformă o posibilitate de ridicare a nivelului cultural general. De aici importanța pe care i-o acordă oamenilor de specialitate și opinia publică, interesul și aprobarea pe care ea le trezește în rândurile oamenilor muncii din Uniunea Sovietică.

Păstrînd principiile de bază ale ortografiei ruse (fonologic și fonematic), noua reformă urmărește armonizarea lor cât mai desăvîșită și aplicarea lor cât mai consecventă, realizîndu-se un maximum de unitate și eliminîndu-se abaterile de la reguli, excepțiile nejustificate sau justificate de principii tradiționale, istoric etc.

Reforma ortografică făgăduiește astfel să fie extrem de folositoare. Ea va contribui la afirmarea și mai puternică a frumuseții, vigoarei și expresivității limbii ruse.

t.n. al treilea talent al lui akimov

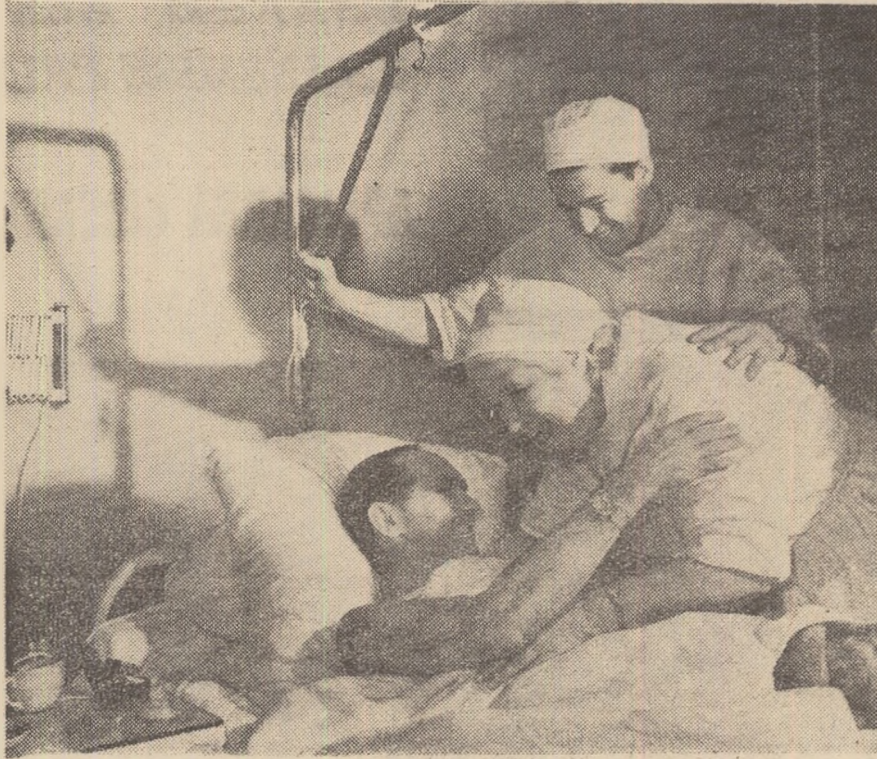
Unul dintre cei mai celebri regizori sovietici e și un excelent pictor scenograf. Pe așis această fericită îmbinare sună așa: „Regia, decorurile și costumele — N. P. Akimov, Artist al poporului al U.R.S.S.”. Care teatru n-ar fi fericit să aibă un astfel de așis (cu atît mai mult cu cît Akimov își face singur așisele)? Dar numai unul se bucură de acest privilegiu: Teatrul de comedie din Volgograd condus de Akimov. (Dacă vă veți duce vreodată la un spectacol al acestui teatru veți constata că la intrare s-a desființat controlul bileteilor. De altfel, chiar dacă cineva reușește să se strecoare fără bilet, tot n-are unde să stea: locuri libere nu sînt niciodată).

Așa dar, Akimov — pictor și Akimov — regizor. A treia ipostază, Akimov — scriitor. Căci regizorul și pictorul Akimov e și un umorist și un satiric de mare talent. (Cititorii noștri s-au putut convinge și singuri de asta).

Noua lui carte „Despre teatru”, este încă o strălucită dovadă.

„Despre teatru” e o culegere de articole și conferințe din diverse perioade — unele publicate, altele inedite — în care Akimov își expune, dezvoltă și explică punctul lui de vedere asupra artei teatrale — răbdător, insistent, pasionat. Formulările lui sînt precise, afirmațiile bine argumentate. Cele mai complexe probleme de teorie a teatrului sînt expuse simplu, direct și rezolvate convingător și îndrăzneț.

Dinamicul, neobositul Akimov face parte din „generația vîrstnică”. Dar

Intr-un număr recent al revistei noastre, în articolul „Reîntoarcere din moarte”, am relatat despre cumplitul accident suferit de pilotul de încercare Gheorghi Mosolov, autor al citorva recorduri mondiale de aviație. În lupta pentru viața lui, medicina a învins. Iată-l pe „întorsul din moarte” într-o fotografie luată în spitalul în care Mosolov continuă să se afle sub controlul plin de grijă al medicilor.

cartea lui este la fel de tină, de plină de talent ca și montările regizorului Akimov și schițele pictorului Akimov.

v.b. domnul udall recunoaște...

Poate că cititorii își vor aduce aminte că în septembrie trecut U.R.S.S. a fost vizitată de o delegație de energeticieni americani condusă de S. Udall, ministrul de interne al Statelor Unite. Delegația a putut cerceta cele mai importante centrale electrice sovietice, cele mai mari șantiere — hidrocentrale electrice de la Irkutsk, șantierul de la Bratsk și centralele electrice Kuibîșev și Volgograd — s-a interesat amănunțit de experiența sovietică în materie de transmitere a energiei electrice de înaltă frecvență la distanțe mari și a purtat convorbiri cu ingineri, constructori și conducători ai unor institute de cercetări științifice.

La sfârșitul lui decembrie membrii delegației au publicat o dare de seamă cuprinzătoare asupra vizitei făcute în Uniunea Sovietică și a concluziilor trase asupra industriei energetice sovietice. Importanța constatărilor făcute de delegația de energeticieni americani va produce probabil o puternică impresie în Statele Unite avînd în vedere competența și autoritatea componenților ei.

În fața evidenței, autorii dării de seamă au fost nevoiți să lase deoparte multe păreri preconcepționale și să recunoască ritmul rapid în care intră în funcțiune în U.R.S.S. noi și mari puteri energetice și înaltul nivel al științelor tehnice și științelor sovietice. Intr-un număr de ramuri ale energiei, arată darea de seamă, au fost dobîndite realizări care n-au putut fi atinse în Statele Unite. Puternica cen-

tralizare și planificarea rațională a resurselor electro-energetice, unirea rețelei de centrale electrice și a liniilor de transport în sisteme care cuprind mari întinderi ale U.R.S.S. conferă energiei sovietice avantaje de care Statele Unite nu se pot prevala.

Energeticienii americani au acordat o deosebită atenție împrejurării că noile hidrocentrale sovietice sînt înzestrate cu generatoare de foarte mare putere. Centralele Kuibîșev și Volgograd posedă generatoare de 115.000 kW. Hidrocentrala Bratsk are șase generatoare de 225.000 kW. „Sînt cele mai puternice generatoare instalate în

cute opere literare. Cităm, de pildă, filmele în două serii inspirate de romanele „Pădurea rusească” de Leonid Leonov și „Vii și morți” de K. Simonov, apoi transunerile după „Tragedia optimistă” de V. Vișnevski, „Secretarul comitetului regional” de V. Kocetov, „Faceți cunoștință cu Baluev” de V. Kojevnikov, „Linia” de Iuri Bondarev ș.a.

Mai multe studiouri au în curs de turnare filme consacrate lui Vladimir Ilici Lenin. Ele pun în lumină noi aspecte ale multilateralei și clocotitoare activități a întemeietorului Partidului Comunist și statului sovietic. Nu de mult a început, de pildă, adaptarea pentru ecran a „Caietului albastru” de E. Kazakevici, Evgheni Gabrilovici, D. Granin, V. Mihailov scriu un scenariu despre activitatea lui Vladimir Ilici.

Cineștii bieloruși proiectează turnarea unor filme despre eroismul partizanilor și despre partizana-eroină Vera Horujaia: tot în Bielorusia a intrat în lucru un film despre activitatea plină de abnegație a diplomaților sovietici în primii ani ai Republicii Sovietice.

În Zakarpatie, Serghei Bondarciuk realizează exteriorile epopeii cinematografice „Război și pace” iar la „Lenfilm” regizorul Grigori Kozințev a început ecranizarea lui „Hamlet”.

Din Havana a sosit vestea că Mihail Kalatozov și operatorul Serghei Urusevski au dat primul tur de manivelă la filmul-poem „Sînt Cuba”. (Scenariul a fost scris de poetul cubanez Enrico Pineda Barneta și de Evgheni Evtușenko)

Cunoscutul regizor italian Giuseppe de Santis și colaboratorii săi sovietici încep zilele acestea la „Mosfilm” turnarea coproducției „Mergeau spre Răsărit”.

Planul creațiilor cinematografice ale anului 1963 include un mare număr de comedii, filme sportive și muzicale, un film științifico-fantastic.

Printre documentarele proiectate pentru acest an se numără două mari filme documentare despre Revoluția din Octombrie și Marele Război pentru Apărarea Patriei. Un alt documentar va oglindi noile evenimente survenite în viața poporului sovietic după Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.

m.c. găini... atomice

În sovhozul Tomilino au avut loc acum citva timp experiențe neobișnuite. Ivan Kostin a folosit pentru experiențele sale ouă de găini ce urmau să fie introduse în incubator. Aceste ouă au fost supuse, în răstimpuri, timp de mai multe zile unor radiații gama.

Din ouăle iradiate au ieșit de șase ori mai mulți pui decît din cele „mar-tori”. Experimentul a fost repetat de cîteva ori cu rezultate similare. Proporția de pui ieșiți din ouăle iradiate a fost în cele mai multe cazuri de 98 și 100%.

Puii „atomici” au crescut mai repede decît „confrății” lor și au ajuns „maturi” înainte de termenul clasic, începînd să ouă cu 10 zile înainte de alte găini de aceeași vîrstă. Ei au continuat să ouă zilnic întrecînd în randament cele mai bune soiuri de găini normale.

Datorită iradierilor atomice, sovhozul Tomilino a obținut un spor anual de 120.000 găini și 2.500.000 ouă. Experiențele lui Ivan Kostin au constituit obiectul unui raport la Academia de științe biologice a U.R.S.S. Metoda sa a fost acceptată și recomandată pentru a fi introdusă în sectorul zootehnic al tuturor sovhozurilor și colhozurilor.

Acum, Ivan Kostin lucrează la scurtarea perioadei de îngrijire a găinilor. Primele rezultate demonstrează că greutatea păsărilor poate atinge cifre record iar calitatea cîrnii poate fi mult îmbunătățită.

Specialiștii din alte țări s-au arătat foarte interesați de experiențele cercetătorului sovietic, care a și fost invitat în Australia și Franța.

vreo hidrocentrală din lume” — spune darea de seamă. După care autorii ei arată că în momentul de față savanții și constructorii sovietici lucrează la făurirea unor generatoare de 500.000 kW pe care intenționează să le monteze la hidrocentrala în construcție de la Krasnoarsk. În Statele Unite nu există actualmente generatoare atît de puternice. Cele mai puternice generatoare existente în Statele Unite au o putere de 108.000 kW iar acum se montează generatoare de 115.000 kW.

Cele de mai sus atestă, incontestabil, un efort de obiectivitate. Partea de încheiere a dării de seamă dovedește, însă, că recunoașterea succesei sovietice n-a fost făcută cu inima ușoară. „Aceste succese, arată Udall, trebuie să-i umple de neliniște pe cei dispuși să se culce pe-o ureche în Statele Unite”. Oricare ar fi, însă, sentimentele domnului Udall, noi ne îngăduim a reține cu precădere constatarea sa că: „Nu încapă îndoială că realizările constructorilor de hidrocentrale și de linii pentru transportul curentului de înaltă frecvență constituie unul din cele mai serioase succese ale Uniunii Sovietice”.

d.c. filme noi în 1963

Dintr-un interviu acordat unui reporter al ziarului „Izvestia” de V. Baskakov, adjunct al ministrului Culturii din U.R.S.S., aflăm cîteva amănunte despre activitatea și proiectele studiourilor cinematografice sovietice în cursul lui 1963.

Studiourile sovietice vor produce astfel anul acesta o sută de filme. Printre ele un loc de frunte va fi consacrat ecranizărilor după cunos-

Pentru sporirea producției agricole

Anul 1962 a fost pentru lucrătorii din agricultura sovietică un an de succese remarcabile pe linia sporirii producției agricole și a asigurării abundenței de produse agroalimentare ce trebuie să stea la baza orînduirii comuniste.

Măsurile luate în vederea unui avînt rapid al agriculturii prin valorificarea pămînturilor înțelepțite, prin înzestrarea tehnică cu utilaje tot mai perfecționate, prin întărirea economică a colhozurilor și sovhozurilor și îmbunătățirea conducerii agriculturii au dat roadele așteptate. Într-un an agricol cu condiții naturale puțin favorabile obținerii unei recolte bogate, colhozurile și sovhozurile au strîns o recoltă mult mai mare decît în anii precedenți și au mărit mult volumul produselor livrate și vîndute statului. În 1953 statul sovietic a achiziționat 1,9 miliarde puduri cereale, în 1962 achizițiile de stat au însumat 3,5 miliarde puduri. Un alt rezultat al străduințelor depuse de maeștrii recoltelor bogate a fost faptul că multe raioane din Ucraina au dovedit că obținerea unei recolte de 5.000 de kg. po-

va acorda un important sprijin financiar sovhozurilor și colhozurilor. Astfel, pentru întărirea bazei materiale a agriculturii au fost prevăzute investiții de stat însumînd 4,1 miliarde ruble, sumă ce depășește prevederile inițiale ale septenalului pe anul 1963. Mijloacele puse la dispoziție sînt destinate, în primul rînd, construcției de adăposturi pentru animale, în special în sovhozurile situate în vecinătatea orașelor și în zonele cu terenuri destelenite. Mijloace însemnate sînt destinate și pentru extinderea irigației și desecării terenurilor. În 1963, suprafața irigată urmează a fi mărită cu peste 300.000 de ha., în special în raioanele cultivate de bumbac. Agricultură va fi și ea înzestrată cu mașini de mare productivitate, între care 236.000 de tractoare, 209.000 semănători de tracțiune mecanică, 78.000 de combine de cereale, precum și cu noi tipuri de alte mașini. O largă extindere vor căpăta îngrășămintele chimice.

Probleme noi stau și în fața crescătorilor de animale care vor trebui să livreze anul acesta statului 9,5 milioane tone de carne, 35 milioane tone de lapte etc., asigurînd astfel o abundență tot mai mare de produse animale.

Traducerea în viață a acestor sarcini necesită, desigur, o largă mobilizare a tuturor lucrătorilor din agricultură — precum și o folosire cît mai completă a tuturor resurselor existente în fiecare colhoz și sovhoz. Una din aceste resurse este mecanizarea complexă a producției, lichidarea rutinei și conservatorismului în producție, aplicarea celor mai noi metode de lucru prin folosirea utilajelor ultramoderne. Principala problemă a agriculturii sovietice este aceea ca realizările obținute în 1962 de brigăzile și echipele de mecanizare complexă să capete, în 1963, un caracter larg, de masă.

În regiunea Ternopol, în ciuda condițiilor climatice dificile din 1962, echipa lui E.A. Doliniuk, de două ori Erou al Muncii Socialiste, a strîns de pe sute de hectare cîte 82 de chintale porumb boabe la hectar. Mecanizatorii din această regiune s-au angajat, însă, să formeze în 1963 sute de astfel de echipe de mecanizare complexe și să recolteze pe întreaga regiune cu 33.000 de chintale mai mult porumb ca în 1962.

Programul de sporire a producției agricole se bazează, în mare măsură, pe contribuția ce o aduc pămînturile recent destelenite. Astfel, într-o regiune de semi-deșert, unde altă dată nu creșteau decît mărăcini și scaeți, sovhozul Krasnoselsk (regiunea Tselinograd), care nu are nici cinci ani de existență, strînge acum recolte de pe 37.000 de hectare. Anul trecut, sovhozul a predat statului 1.730.000 puduri de grîu. Ținînd însă seama, de creșterea mijloacelor mecanizate, lucrătorii sovhozului au hotărît ca anul acesta să livreze statului cel puțin 2 milioane puduri!

Dar, probabil că tot Kubanul va fi în frunte, deoarece în acest ținut lucrează cel mai vestiți mecanizatori sovietici, care au obținut un grad de productivitate a muncii pe care nu au putut să-l realizeze nici cele mai bune ferme din S.U.A. Să-l luăm, de pildă, pe Vladimir Pervițki, Erou al Muncii Socialiste. În 1962, echipa lui Pervițki a obținut cîte 5.400 kg porumb boabe pe fiecare din cele 486 ha. lucrate, și asta aproape fără nici un fel de muncă manuală. La un hectar de porumb cheltuielile de muncă au fost de numai 7,62 ore-om, iar la un chintal de boabe de numai 8,5 minute! Și tot în aceeași regiune echipa lui Vladimir Svetlicinii, de asemenea Erou al Muncii Socialiste, a cheltuit pentru obținerea unui chintal de sfeclă numai 11,9 minute-om.

Sînt rezultate pe măsura constructorilor comunistului, rezultate care înainte vreme apăreau ca niște simple recorduri și care în zilele noastre capătă o aplicare tot mai largă. Începînd din 1962 un număr de 900 de echipe de mecanizatori din Kuban au urmat exemplul lui Pervițki și Svetlicinii; în 1963 vor fi lucrate fără muncă manuală 120.000 de ha de sfeclă de zahăr, adică peste jumătate din suprafața cultivată.

Nici o posibilitate, nici o rezervă care poate să asigure sporirea producției nu este neglijată. Practica a dovedit, de pildă, că menținerea zăpezii pe semănăturile de toamnă aduce un spor de recoltă de două-trei chintale la hectar. Întrucît reținerea zăpezii nu necesită cheltuieli mari, aplicarea acestei măsuri se face acum pe o scară foarte largă. Îngrășămintele lichide aplicate cu chibzuință, potrivit specificului locului, pot aduce și ele sporuri însemnate de recoltă de la un an la altul.

Știînd că temelia recoltelor bogate se pune încă de pe acum, din iarnă, colhoznicii, lucrătorii din sovhozuri, mecanizatorii și agronomii folosesc aceste zile spre a pregăti semințe de mare productivitate, a revizui mașinile și, mai ales, spre a-și însuși temeinic cele mai noi și mai perfecționate metode de lucru.

Ing. N. Bria

Seleționerul Viktor Pisariov este astăzi bine cunoscut pe tot întinsul Uniunii Sovietice. El a obținut 35 de soiuri de cereale timpurii, cu bobul de calitate superioară.

rumb la hectar, pe suprafețe întinse, este o sarcină perfect realizabilă. În întreaga țară a devenit cunoscut colhozul „Al XXII-lea Congres al Partidului” din regiunea Vinnița care, pe mii de hectare, a strîns cîte 7.100 kg porumb boabe la hectar.

Acum, cînd au intrat în cel de al cincilea an al septenalului, lucrătorii din agricultura sovietică își măsoară forțele spre a porni pe drumul unor noi izbînzii în ridicarea agriculturii socialiste. Un îndreptar sigur pentru ei sînt recente măsurile adoptate de Sovietul Suprem al U.R.S.S. cu privire la planul de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1963. Planul pe 1963 prevede ca suprafețele cultivate cu cereale și leguminoase să crească cu circa 13 milioane de hectare. De asemenea, va fi îmbunătățită în continuare structura culturilor, ierburile perene și ogoarele negre fiind înlocuite prin culturi mai valoroase cum sînt porumbul, mazărea și sfecla de zahăr. În ce privește planul de achiziții, acesta prevede un volum de 4 miliarde puduri de cereale. Așa cum a arătat tovarășul N. S. Hrușciiov la plenara din noiembrie a C.C. al P.C.U.S., există încă mari posibilități pentru sporirea producției de cereale și ridicarea volumului achizițiilor de stat la 4,2—4,5 miliarde puduri.

În vederea consolidării economice, statul sovietic

Puncte de reper
● Colectivul combinatului metalurgic Kuznețk a încheiat anul 1962 la 25 decembrie. Față de primul an al septenalului, producția combinatului a sporit cu 36 la sută. Furnalul „Kuznețkaia-Komsomolskaia” a devenit primul furnal milionar din U.R.S.S.; el produce peste un milion de tone de fontă pe an

● Zilele trecute a fost inaugurată noua autostradă dintre Simferopol și țărmul de sud al Crimei. Magistrala Simferopol-Alușta-Ialta, pe care vor putea circula și troleibuze, soluționează o problemă importantă pentru Crimea, anume transportul sutelor de mii de oameni veniți la odihnă. În același timp ea scurtează distanța dintre Simferopol și Ialta de la 101 la 86 de kilometri.

● Soligorsk, orașul minerilor beloruși, este cea mai tînără așezare a republicii. El a apărut pe harta U.R.S.S. abia acum doi ani. Rezervele de sare din împrejurimile orașului sînt, se pare, considerabile. Iată de ce aici se construiesc concomitent două combinate de potasiu. Și nu peste mult timp se va construi și un al treilea. Cînd cele trei întreprinderi vor lucra cu întreaga lor capacitate Belorusia va produce imense cantități de îngrășăminte.

● La Uzina de turbine din Harkov a fost elaborat un proiect de turbină cu aburi de 500.000 de kW. Prima turbină de acest fel va fi construită în 1964. Acum se studiază proiectele unor turbine și mai puternice — de 750.000 și chiar de 1.500.000 de kW. Puterea acestora din urmă va fi egală cu două Dneprogheșuri.

● Constructorii de locuințe din Vladivostok au dat zilele trecute în folosință prima tranșă a unui nou microralon. În ajutorul anului nou s-au mutat în case noi peste 1000 de familii.

● În 1962 hidrocentrila „Lenin” de pe Volga a realizat o producție record — de circa 12 miliarde kW/h, dintre care 1 miliard kW/h peste plan. O altă realizare importantă a tînărului colectiv este că a produs pînă acum 61 miliarde kW/h de energie electrică.

● La Moscova a început zilele trecute construcția unui edificiu cu 27 de etaje pentru Institutul „Ghidroprolekt”. Construcția va fi realizată de trustul „Mosstroit-4”, care a înălțat și Palatul Congreselor din Kremlin.

● Autobuzele, troleibuzele și tramvaiele Moscovei transportă zilnic circa șapte milioane de pasageri.

● În cel de al cincilea an al septenalului pentru dezvoltarea economiei naționale a U.R.S.S. au fost alocate 34,5 miliarde de ruble. Fonduri importante au fost repartizate pentru construcția de centrale electrice și pentru dezvoltarea industriilor combustibilului, ușoară și alimentară, precum și pentru construcția de mașini agricole. Se prevede concentrarea mijloacelor și resurselor materiale în 628 de obiective importante. Dintre acestea, circa 100 sînt întreprinderi ale industriei chimice.

● În clipa de față, în Uniunea Sovietică există 123 de posturi de televiziune și 250 de stații de retransmisie. În felul acesta televiziunea sovietică a devenit accesibilă pentru jumătate din populația țării. Rețeaua posturilor de televiziune crește în fiecare an. În curînd, Moscova va transmite programe de televiziune pentru Volgograd și Kuibîșev, după care vor urma Baku, Alma-Ata, Frunze, Erevan, Tașkent etc.

BALAUURUL DIN COMODO

Se părea că natura nu voia să dezvăluie cu nici un preț tainele insulei Comodo. În calea navei cu cercetători care se îndrepta vara trecută de la Djakarta spre grupul de insule Sondele Mici izbucnise o furtună năpraznică. Aparatura radio se defectase, bu-

soลา fusese sfărâmată de valurile grele. Incit expediția a ajuns numai cu mare greutate la destinație. În schimb, participanții ei au fost răsplătiți cu virf și indesat pentru osteneala și primejdia prin care trecuseră. Chiar din prima zi cercetătorii au văzut „balaurul care

varsă foc”. Dar e vorba de o expediție științifică și, folosind limbajul clasificatorilor, trebuie să-i spunem acestei reptile mult mai simplu: „varan”. Are o lungime de patru metri și este cea mai mare reptilă cunoscută astăzi pe pământ.

P

rintre locuitorii din răsăritul Indoneziei au circulat veacuri de-a rândul legende despre balauri înfricoșători și lacomi. Puțini au putut să-i vadă dar povestitorii jurau că varsă foc pe gură și-și ucideau prada numai cu o privire a ochilor răi. Se spunea că au dinți de tigru.

Bineînțeles, savanții olandezi care au notat aceste relatări nu le-au dat crezare. Totuși li s-a părut că descrierea cumplitor balauri ar aminti de niște animale de mult dispărute: dinozaurii

Cel dintii european care a văzut balaurii din insula Comodo a fost un aviator. Avionul acestuia a suferit un accident serios prin acele ținuturi și omul a trebuit să trăiască timp de câteva luni literalmente inconjurat de acești monștri giganti. Dar nici relatările aviatorului nu s-au bucurat de crezare, dat fiind că atunci când s-a întors acasă avea nervii foarte zdruncinați.

Cu toate acestea, în anii care au urmat cercurile științifice au hotărât să verifice povestirile despre misterioșii „dinozauri”. Nu cumva mai rămăseseră în acei colț uitat de lume animale preistorice? Nu cumva cunoscutul roman al lui Conan Doyle avea și un șimbure de adevăr?

Expedițiile s-au succedat una după alta. Și, în sfârșit, balaurul a fost zărit de un specialist.

În 1927, o expediție americană a izbutit să fotografieze gigantică șopîrlă și fotografiile ei au făcut ocolul lumii. Dar misterul varanului tot nu fusese dezlegat. Nici chiar binecunoscutul film francez „Balaurul din insula Comodo”, turnat în 1956, n-a putut răspunde la multe întrebări: cum trăiește acest animal, care-i structura organismului lui, cum a ajuns în arhipelagul indonezian?

Există un loc unde au fost descoperite scheletele unor vietuitoare similare: Australia. Animalele trebuie să fi trăit acolo acum aproape 50 de milioane de ani. Dar insula Comodo este de origine vulcanică și e relativ mai tânără.

În 1961, savanții indonezieni au izbutit să numere aceste animale rare. El au stabilit că, în afară de insula Comodo, mai trăiesc varani și în alte patru insule învecinate. În total, circa o mie cinci sute de exemplare, rude depărtate ale șopîrlelor din Asia mijlocie.

În 1962, cercurile științifice indoneziene au invitat să ia parte la o expediție în Comodo patru specialiști sovietici: paleozoologul E. A. Maleev, biologul I. S. Darevski, botanistul S. G. Saakov și zoologul S. A. Said-Aliev. Paleozoologul Evgheni Alexandrovici Maleev a fost numit conducătorul științific al acestei expediții — cea mai mare și mai importantă din expedițiile organizate pînă acum în insula Comodo.

Înainte de a porni spre răsăritul arhipelagului indonezian, membrii expediției au studiat cu aten-

ție materialele adunate pînă atunci. Trebuiau rezolvate nenumărate probleme.

După aceste preliminarii, expediția s-a îndreptat spre jungla din Comodo. Curînd, palmierii de pe țărm au rămas în urma cercetătorilor și în fața lor s-a ridicat ca un zid imens și haotic pădurea tropicală. Cercetătorii și-au instalat tabăra într-o poiană. După părerea generală, varanii trebuiau să fie undeva pe aproape...

Și, într-adevăr, nu s-au lăsat așteptați, atrași de mirosul momelii. Într-o zi s-a apropiat de tabără un animal tînăr, lung de doi metri, urmaț de un gigant de patru metri. Era cu neputință să-i privești calm. Din înfricoșătoarele guri cu colți uriași le ieșea ca un jet de foc neîntreput limba bifurcată, de un portocaliu aprins.

Animalele aveau pielea cafenie închisă, labe puternice și umblau cu capul mult ridicat. Mișcau numai coada, uriașă și extrem de puternică. Așa cum s-au convins mai tirziu temerarii cercetători, varanul poate doborî cu o lovitură de coadă un porc mistreț sau un cerb. Maxilarele îi sînt extrem de puternice. Dintr-o singură dată poate rupe din trupul victimei o halcă de cinci kilograme. Așa încît nu întimplător a fost botezat de băștinași balauri.

Într-un rînd, patru varani s-au apropiat de meală, un cerb ucis, și au început să rupă din el hălci mari și să le inghită pe nemestecate. Apoi au devorat măruntaiele, pielea, coarneau și copitele. Optzeci de kilograme de carne au fost astfel inghițite pînă la ultima fărîmă în câteva clipe. Varanii sînt de o lăcomie cumplită. În stomacul unui astfel de animal de pradă a fost găsit o dată un cap de porc mistreț.

Dar varanii nu disprețuiesc nici stirvurile. Au un miros foarte fin așa încît descoperă cadavrele și se năpustesc asupra-le înaintea corbilor și a păsărilor de pradă. Mănîncă și cadavre de varani. Asta-i și explicația faptului că niciodată nu s-a putut descoperi vreun schelet de varan.

Observațiile făcute au arătat că varanii vinează păsări și șobolani, porci mistreți și șerpi. Dar se hrănesc și cu viermi, șopîrle mici și insecte. Într-o noapte au răpit din tabără un ciine pe care l-au devorat cu zgardă cu tot. După cum vinează și maimuțe.

După ce s-a săturat, varanul se odihnește la umbră, căci căldura îl inspăimîntă. Dar odihna nu durează mult și balaurul pornește iar la vînătoare. Și cercetătorii au profitat de lăcomia lui. Au confecționat niște lăzi lungi și solide în care au pus meală. Varanul a intrat înăuntru iar cînd a tras de carne peste gura lăzii a căzut un capac. În felul acesta au fost prinși, 27 de balauri, dintre care zece au fost marcați cu inele și lăsați liberi spre a ușura munca viitoarelor expediții. Cîteva exemplare rare au fost trimise grădinilor zoologice din Indonezia.

Trei varani au fost sacrificați în interesul științei.

Disecția a fost făcută de savanții sovietici, care au studiat astfel cei dintii organele interne ale legendarilor balauri. Cu acest prilej ei au descoperit multe amănunte interesante, ce vor fi publicate curînd sub auspiciile Academiei de Științe a U.R.S.S.

Varanul s-a dovedit a fi, într-adevăr, „australian” de origină, un animal străvechi cu un organism primitiv, caracteristic pentru strămoșii lui dispăruți. Se poate afirma cu toată certitudinea că nu e vorba de un dinozaur ci de o reptilă uriașă din familia varanilor.

Unele exemplare cîntăresc pînă la 160 de kilograme. Varanii pot trăi pînă la 40 de ani. La mijlocul verii femela depune între 5 și 25 de ouă, care seamănă la mărime cu cele de gîscă.

Savanții au încercat să răspundă și la o altă întrebare care-i interesează de mult: și anume cum au ajuns varanii în arhipelagul indonezian. Evident, cîndva, în vremi străvechi, ei trebuie să fi ajuns aici înotînd. Căci varanii s-au dovedit a fi niște înnotători excelenți.

Și, în sfârșit, încă o problemă.

De ce au supraviețuit tocmai în insula Comodo și în insulele învecinate?

Împrejurările au fost de așa natură încît în aceste ținuturi animalele de pradă n-au avut concurenți. Și mulțumită climei prielnice, hranei îmbelșugate și lipsei de dușmani în acest grup de insule izolate vietuiesc și astăzi contemporanii ai dinozaurilor.

În felul acesta a fost dezlegată taina balaurilor din insula Comodo. Dar a fost ea și elucidată pînă la capăt?

— Nu — ne-a declarat categoric Evgheni Alexandrovici Maleev. N-au fost elucidate toate problemele. În curînd va începe la Moscova studiul diverselor organe, glande și chiar celule ale organismului varanilor. Datele vor fi înscrise în tabele, grafice și scheme. Vor fi studiate și oasele scheletului, pielea cu solzii puternici, ochii și creierul.

Trebuie să relevăm și faptul că membrii expediției au dat dovadă în cursul lucrărilor acestora nu numai de perseverență ci și de mult curaj și calm.

Expediția a desfășurat o muncă vastă și utilă. Pentru prima oară, prin eforturile întrunite ale unor oameni de știință din două țări prietene, s-au pus bazele unui studiu cu adevărat științific a acestor animale rare. Specialiștii sovietici au ajutat centrul științific din Indonezia nu numai săculeagă un material extrem de bogat despre viața varanilor dar să și elaboreze măsuri în vederea păstrării acestor animale extrem de rare — „monumente” ale unei epoci străvechi. Ei au propus să se organizeze în Comodo o stație biologică permanentă pentru observarea continuă a varanilor. În vederea completării rezervelor naturale de hrană ar trebui aduși pe insule iepuri australieni. Într-un cuvînt, ar trebui creată o rezervație de importanță mondială.

G. Malincev

Scenă din noul spectacol al teatrului „Mossoviet” : „Vremea dragostei” de Valentin Kataev, o piesă consacrată tineretului sovietic.

ARKADI RAIKIN:

La Festivalul internațional de pantomimă

Arkadi Raikin a luat parte recent la Festivalul internațional de pantomimă organizat de Academia de arte din Berlinul occidental. La festival au participat artiști și critici din 14 țări, printre care Argentina, Polonia, U.R.S.S., Italia, Suedia ș.a. Și-au demonstrat înalta măiestrie artiștii celebrului teatru japonez „Kabuki”, francezul Marcel Marceau, Henrik Tomășevski (Polonia), Debora Bertonoff (Israel), Dimitri (Elveția) ș.a.

Reproducem din ziarul „Izvestia” un fragment din articolul lui Raikin consacrat acestui festival.

Imi închipuiam că va trebui să prezint un măr-două. Dar acolo am aflat că am la dispoziție nu o parte a spectacolului, ci o seară reagră. A trebuit astfel să pregătesc decorații, să traduc unele replici în limba germană, să învăț textul din nou, ca să sune cât ai fiirec. Și toate astea într-un timp record, în ochii la calendar și la ceas. Dar cum spun românii — „Ende gut, alles gut”. Sfirșitul a fost într-adevăr bun.

Am inclus în program „Treptele gloriei”, ovestea unei iubiri”, „Scepticul”, pantomimele „Pescarul”, „Susținerea disertației”, „Viața unui om” și alte numere. Toate au fost primite excelent. Am prezentat și un număr intitulat „Pașii oamenilor”: venind de la lucru, mergând la lucru, pașii unei balerine, ai unui ospătar, ai unui elev care a întors la școală... La sfârșit am luat o bucată de pergament, am mototolit-o în miini, am pus-o aproape de microfon. Și spectatorii au început să asculte pașii unor oameni încălțați cu șaburi, pași soldățești. „Întreaga lume aude pașii tăi. Și lumea vrea ca ei să nu mai sune pe pământ” — am spus. Cuvintele mele au fost acoperite de o furtună de aplauze.

La Academia de arte am fost primit cu cea mai mare cordialitate. Când am intrat în sală, secretarul Academiei, dl Herbert von Butler, a anunțat solemn: „Se află printre noi mult-pretutindeni oaspete, dl. Raikin”.

Evident, fiecare artist își avea admiratorii săi. Dintr-o singură privire, după felul publicității, puteai să ghicești cine se produce în ziua aceea. Fete tunde aproape chilug, tineri în paltoane fantezi, de o neglijență căutată, eveniment spectacolele mimului francez etc. Artistul însuși a intrat pe scenă neapăsător, într-un tricou mototolit și nu prea curat.

Dar așa cum se întâmplă la orice concurs, există și un nucleu statornic al Festivalului — spectatori care veneau seară de seară, sămparau, făceau aprecieri, discutau. Mă întâlneam printre ei ca la un spectacol obișnuit de la Leningrad sau Moscova. Acești spectatori râdeau unde trebuia, se indignau împreună cu mine, își exprimau dezaprobarea.

Îngimfarea, emfaza, lăcomia, ipocrizia nu sunt acceptate de oamenii normali, oriunde trăiesc. Imi aduc aminte că într-un rând a fost la Leningrad în turneu dirijorul englez Arthur Bliss, A asistat la un spectacol de-al nostru. După aceea, împărtășindu-și impresiile în ziarul „Times” a scris: „Pe ne-

drept, unii își închipuie că birocrații sînt un fenomen tipic rusesc. Adevărații birocrați s-au născut și trăiesc la noi, la Londra. Iar șperțarii lor ar putea să învețe de la ai noștri. Diferența stă numai în faptul că rușii luptă împotriva lor, în timp ce noi nu”.

Am constatat un mare interes pentru țara noastră, pentru cultura noastră. Pe de o parte acest interes era dictat de o totală necunoaștere a realității noastre, pe de altă parte de o multilaterală competență. La casa-muzeu a marelui sculptor Georg Kolbe, întreținută pe cheltuielile unor mecenaiți, îngrijitoarea m-a întrebat: — „La dumneavoastră există asemenea muzee?... Se poate? Dar cine le întreține?”

Același lucru s-a petrecut și la conferințele de presă — nenumărate întrebări. „Cum?”, „De ce?”, „Cît?” Participanții erau extrem de binevoitori, mai ales cu prilejul discuției de la clubul internațional al ziaristilor. Prin tonul și atmosfera ei, această conferință de presă a fost un fel de seară de familie. E adevărat că-i și cunoșteam pe aproape toți participanții: fuseseră cu toții spectatori mei...

La despărțire, ne-am spus, ca de obicei: „Veniți din nou pe la noi”, „Vă așteptăm la Leningrad”. Dar în răspunsurile celor din jur n-am zărit nici urmă de zîmbet, n-am auzit obșnuitul „Desigur, desigur”. Mi s-a răspuns doar: „Nu se poate. Aici sîntem ca pe o insulă”.

IMPRESIILE LUI I. STOCK

Revista „Teatralnaia jizni” publică un articol al dramaturgului sovietic I. Stock intitulat „Amintiri din România” și consacrat vizitei sale în țara noastră cu ocazia sărbătoririi semicentenarului Caragiale. Dramaturgul vorbește despre festivitățile prilejuite de semicentenar, despre întâlnirile sale cu oamenii de teatru români precum și cu oaspeții străini ai Festivalului Caragiale, despre spectacolele vizionate.

I. Stock a fost plăcut impresionat de punerea în scenă a Teatrului Național din București, a piesei sale „Piața Ancorelor”, despre care scrie: „Am avut prilejul să văd

cum e montată piesa la Moscova, la Leningrad și în alte orașe rusești. Peste hotare o vedeam, însă, jucată pentru prima oară. Eram foarte emoționat. Mă întrebam: „Cum au înțeles artiștii teatrului preocupările, sentimentele lui Serghei Selianin, ale iubitei lui, Tatiana, ale amiralului Cemezov? Cum va arăta oare viza marinarilor sovietici din departatul Kronstadt pe scenă românească? ...Spectacolul a fost bine primit de public. Mi-au plăcut deosebi Liviu Crăciun în rolul lui Serghei și Ileana Iordache în rolul Tatianei. Tînăra regizoare Lia Niculescu a realizat spectacolul

într-o formulă realistă și pe alocuri cu o notă de mare finețe”

Dramaturgul relatează cu multă satisfacție despre discuțiile purtate cu regizorii și oamenii de teatru bucureșteni cu ocazia constituirii organizate de A.T.M.

I. Stock a vizitat, de asemenea, Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu”, a colindat prin noile cartiere ale Capitalei și vorbește cu însuflețire despre amploarea construcțiilor din țara noastră, despre frumusețea, eleganța noului stil arhitectonic românesc.

C. M.

Violonistul Valeri Khmov, laureat al primului Concurs internațional „Ceaikovski”, s-a întors recent dintr-un turneu concertistic în Australia și Noua Zeelandă, unde s-a bucurat de o primire foarte călduroasă. „După interpretarea Concertului de Ceaikovski — a scris cronicarul ziarului „Dominions” din Wellington — auditoriul a început să ovaționeze îndelung, rechemându-l pe solist pe scenă. Khmov meriță pe deplin o asemenea primire. Este un violonist de înaltă clasă”.

Timp de o lună și jumătate, dansatorii ansamblului Moiseev au fost oaspeții Parisului. Spectacolele au avut loc seară de seară în marele Palat al sporturilor și au întrunit peste 300 de mii de spectatori. Este un succes remarcabil, ținând seama că ansamblul nu era la primul lui turneu în Franța și că spectacolele au avut loc într-o perioadă cînd în capitala Franței nu mai era puzderie de turiști străini, avizi de noutăți. Presa franceză a consacrat multe articole ansamblului, subliniind măiestria dansatorilor, înaltul nivel al coregrafiei și acompaniamentului muzical.

După un scurt turneu la Bruxelles, ansamblul Moiseev va reveni în Franța, continuîndu-și spectacolele în orașele Montpellier, Nantes, Toulon și Nisa.

Repertoriul teatrelor muzicale și dramatice din Belgia cuprinde multe creații ale compozitorilor și dramaturgilor clasici ruși și sovietici. Astfel Teatrul de operă și-a deschis stagiunea cu „Hovașcina” de Mussorgski. Printre spectacolele de succes ale acestui teatru figurează „Boris Godunov”, „Evgheni Oneghin”, premiera „Tîrful din Sorocinsk”, baletul „Lacul lebedelor”.

Teatrele prezintă piese de Ostrovski, Cehov, Gorki, Maiakovski. Un important eveniment în viața teatrală a capitalei iugoslave l-a constituit recent prezența actriței sovietice Iulia Borisova în rolul principal din „Poveste din Irkutsk” de Arbuzov, în trei spectacole ale Teatrului Popular.

O nouă premieră la Teatrul de comedie din Leningrad: spectacolul cu piesa „Lev Gurici Sinicikin”, o prelucrare de A. Bondi după cunoscutul vodevil al lui D. Lenski.

Spectacolul este pus în scenă de Nikolai Akimov. Printre interpreți se află I. Zarubina, V. Uskov, S. Filippov, N. Trofimov, V. Karpova ș.a.

La New York a apărut recent cartea regizorului american Noiris Hawton „Turneu repetat. Post scriptum la repetițiile moscovite”. Autorul își împărtășește impresiile despre spectacolele pe care le-a văzut cu prilejul unei vizite de mai lungă durată în Uniunea Sovietică, în cursul anului 1960. Hawton a vizionat atunci la Moscova aproape 60 de spectacole, care i-au format convingerea că „teatrul rusesc este plin de vitalitate și multilateral, datorat de speranțe și emoționant, iar oamenii de teatru moscoviți plini de energie creatoare”.

Cartea este într-un anumit fel o continuare a volumului de însemnări despre teatrul sovietic — „Repetiții moscovite”, publicat de regizorul american în 1936, după prima lui călătorie de șase luni în U.R.S.S.

Alături de opere din dramaturgia sovietică și clasică rusă, Teatrul central de copii din Moscova pune frecvent în scenă piese de autori străini. Printre altele, notăm „Tom Sawyer” după Mark Twain, „Floarea fermecată” de Jen De-iao, „Pe strada lui Whilman”, de Maxeen Bood, „Nota zero la purtare” de Virgil Stoescu și Octavian Sava. Recent, regizorul Iuri Fridman a pus în scenă basmul dramatic brazilian „Cepele furate” de Maria Clara Massado. Piesa stigmatizează uneltirile dusmanilor poporului brazilian.

În ultima vreme, programul concertistic al orchestrelor simfonice și de cameră sovietice s-a îmbogățit cu noi lucrări datorate altor reprezentanți cunoscuți ai generației vîrstnice cîi și tinerilor creatori. Astfel, cu prilejul concertului jubiliar consacrat lui V. Șebalin (la a 60-a aniversare), a fost executată în primă audiere Simfonia a cincea, una din recentele sale lucrări, „cu un pronunțat caracter rusesc” cum a fost caracterizată de critică. O lucrare foarte apreciată este și o altă Simfonie a cincea, de data asta a compozitorului M. Valnberg. În cadrul unui concert recent al Filarmonicii din Moscova, a fost interpretată, de Leonid Kogan, noua creație a lui Aram Haciaterian „Rapsodia pentru vioară și orchestră” piesă de o mare virtuozitate. Presa sovietică relevă de asemenea valoarea lucrărilor de cameră ale tinerilor compozitori leningradeni S. Sloimski și A. Petrov.

Realizatorii filmului „Tragedia optimista” intenționează să introducă în film un prolog, ilustrat printr-un mare grup sculptural înfățișîndu-l pe marinarii-eroi. Această sculptură este menită să simbolizeze ideea principală a dramei și să producă o puternică impresie asupra spectatorilor. Realizarea grupului plastic a fost încredințată sculptorului L. Berlin. Tînărul sculptor este autorul unor cunoscute lucrări ca „Tinerete” și „Constructorii”. Nu de mult Berlin a terminat compoziția „In Cosmos”.

Într-un interviu acordat gazetei „Literatura i jizni”. Vladimir Pimenov, redactorul șef al revistei „Teatr”, a făcut cunoscute proiectele acestei publicații pentru noul an. În paginile revistei vor apărea, în cursul lunilor următoare, piese de A. Arbuzov, M. Zardnii, A. Korneiciuk, G. Mdivani, V. Rozov, A. Sofronov ș.a. Se vor publica de asemenea piese ale unor dramaturgi străini. O dată cu primele numere pe 1963, revista inaugurează o rubrică intitulată „Din istoria regiei naționale” (Stanislavski, Nemirovici-Dancenko, Mardjanov, Vahtangov, Meierhold, A. D. Popov ș.a.). Răspunzînd cererilor primite din partea cititorilor vor continua să apară „Însemnări din carnetul unui dramaturg”, se va începe publicarea memoriilor lor M. Jarov și N. Akimov, se vor organiza noi discuții în jurul problemelor teatrului contemporan.

La festivalul internațional al filmului de artă de la Bergamo (Italia), filmul „Mozart și Salieri”, producție a studiului cinematografic din Riga, a fost distins cu Diploma de onoare specială: „Grand Prix-Bergamo”. Realizat pentru televiziune de regizorul VL. Gorriker, filmul are la bază opera „Mozart și Salieri” de Rimski-Korsakov, inspirată de tragedia într-un act, cu același titlu, a lui Puskin. Rolurile sînt interpretate de Innokenti Smoktunovski (Mozart) și Piotr Glebov (Salieri). Partiturile muzicale sînt cîntate de S. Lemesev și A. Pirogov.

Ultima lucrare a sculptorului Serghei Konenkov este un bust al marelui pictor N. Iarosenko. Sculptorul a lucrat la acest bust aproape un an. Noua lucrare va fi expusă în prima sală a casei memoriale „N. Iarosenko” din Kislovodsk.

Cum să ne păstrăm memoria

Se întâmplă uneori să nu-ți poți aminti în ruptul capului de ceva. Ți vine în minte tot ce vrei, numai ceea ce te interesează nu.

Dacă se întâmplă rar, nu-i nici o tragedie. Dar dacă începi să uiți sistematic unde-ți pui lucrurile, dacă la serviciu încurci treburile, dacă nu-ți mai recunoști cunoscuții și nu poți reține ce citești e cazul să te alarmezi.

La baza mecanismului fiziologic al memoriei stă legătura dintre două sau mai multe centre de excitație din scoarța creierului. De exemplu, într-un grup de celule nervoase excitația se produce când trece, să zicem, autobuzul nr. 48. Iar în alt grup după ce citim: Stația de metro „Krasnopresnenskaia”. Drept urmare memoria noastră reține că autobuzul 48 merge până la stația de metro „Krasnopresnenskaia”

Dacă procesele care asigură legătura dintre focarele de excitație decurg normal, reținem multă vreme orice informație nouă. Dar când ceva împiedică formarea acestei legături, ea nu mai devine un bun al bagajului nostru intelectual, cu alte cuvinte uităm ceea ce ar trebui să ținem minte.

Sînt destule motive de slăbire a memoriei. Printre ele se numără afecțiunile inflamatorii ale creierului, contuziile, intoxicațiile, abuzul de alcool și tutun, ateroscleroza, îmbătrînirea organismului. Dar dintre toate, cea mai mare însemnătate practică pentru viața noastră de toate zilele o are oboseala. Celulele unui creier obosec se află într-o stare ce împiedică nașterea procesului de excitație, care, după cum am mai spus, stă la baza mecanismului memoriei. De aceea, de exemplu, n-are nici un sens să mai înveți când ți se face somn — efortul în cazul acesta fiind absolut inutil. În consecință, trebuie luate măsuri care împiedică instalarea oboselei îmbunătățesc implicit memoria noastră

Care sînt aceste măsuri? Cele mai obișnuite sînt un regim corect de muncă, odihnă și alimentație; un somn bun, reconfortant; excluderea narcoticelor. Toate acestea asigură buna dispoziție, condiții optime de funcționare și de mare productivitate în activitatea creierului. Omul care respectă zilnic aceste reguli se bucură pînă la adînci bătrîneti de o memorie excelentă.

Dar există și recomandări mai concrete, care ne învață cum să folosim rațional memoria și să-i asigurăm zile cât mai multe? Da, există.

În ultima vreme se afirmă tot mai insistent că succesele ciberneticii vor duce la crearea unor dispozitive individuale, portative, de memorat, care vor îngădui, de exemplu, inginerilor să nu mai păstreze în minte toată puzderia de formu-

le și calcule iar medicilor tot îndreptarul pentru prepararea rețetelor.

Perspectivile sînt atrăgătoare. Dar pînă atunci să ne păzim cît putem memoria naturală. Iată cîteva recomandări concrete.

1 Străduiți-vă să înțelegeți, să pătrundeți materialul pe care urmează să-l memorați. Stabiliți o gradație: ce-i mai important, mai puțin important și studiați în așa fel încît să aveți o imagine precisă a tuturor aspectelor problemei respective. În felul acesta puteți fi siguri că nici cel mai sever examinator nu vă va putea „înclua”.

2 Străduiți-vă să studiați zilnic între aceleași ore și în aceeași ambianță. Asta vă ajută să vă concentrați mai bine

3 De obicei, un material nou nu se memorizează dintr-o dată. S-au făcut cercetări foarte interesante care au pus în lumină cel mai rațional sistem de repetare. Dacă repeți o poezie din jumătate în jumătate de oră, a unsprezecea oară o știi pe de rost. Cînd pauza e de două ore trebuie să o repeți numai de șapte ori iar cînd e de zece ore doar de cinci ori. O concluzie importantă pentru elevi și studenți: învățați sistematic tot anul, nu în asalt înainte de examene.

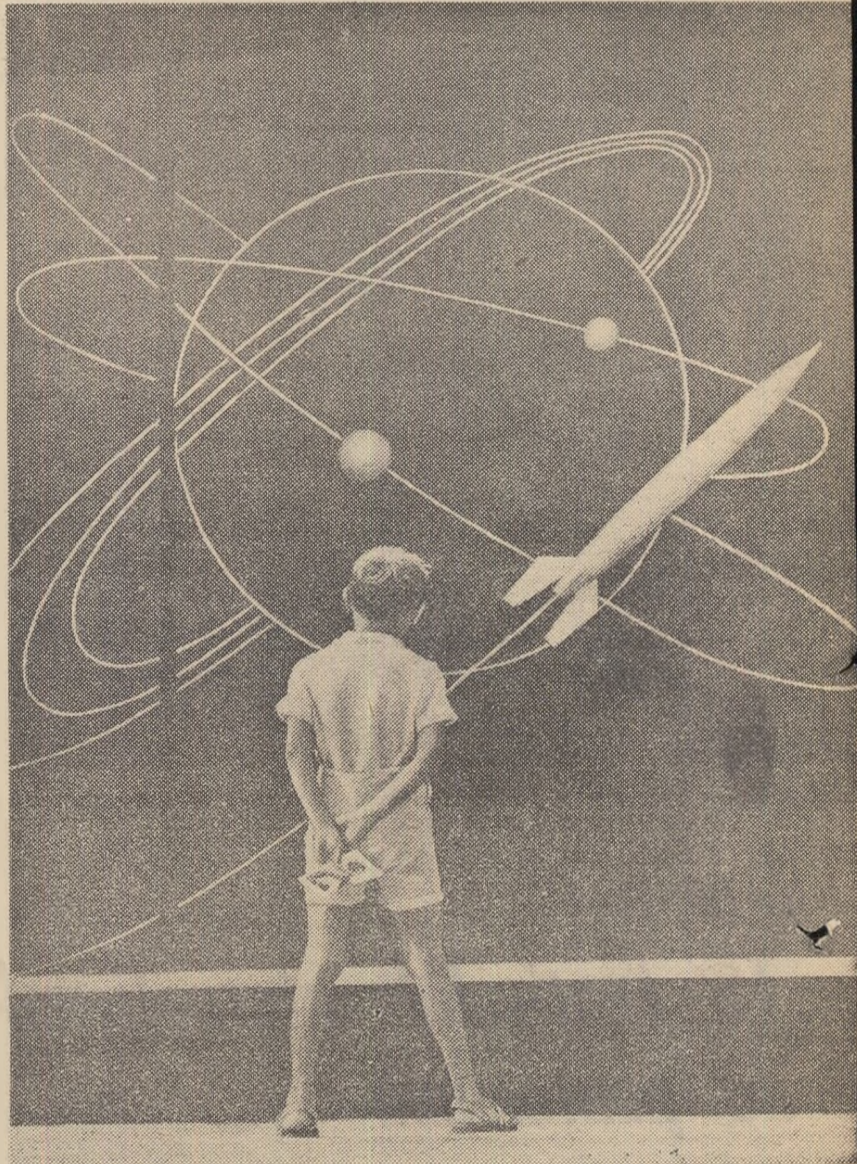
4 Cînd vă apucați de învățat nu alegeți ce e mai greu. Porniți de la lucrurile mai simple, continuați cu cele complicate iar pentru sfîrșit rezervați-le pe cele foarte ușoare.

5 Cine crede că își stimulează memoria recurgînd la cafea sau ceal se înșală profund. Acțiunea acestor băuturi e de scurtă durată — aproximativ o jumătate de oră; folosirea lor cronică epuizează atît sistemul nervos cît și cel cardio-vascular. Atenție la folosirea abuzivă a tutunului și alcoolului. Nu degeaba una dintre cele mai grave tulburări de memorie — psihoza Korsakov — este un rezultat al excesului de băuturi spirtoase

6 Timpul ideal pentru memorizare este dimineața. Creierul, odihnit în timpul nopții absoarbe ca un burete tot ce-i nou. Unora le convin însă și ceasurile de seară, cînd sistemul nervos se relaxează după încordarea de peste zi. Dar în ambele cazuri nu depășiți o oră — o oră și jumătate de învățatură, după care faceți o pauză de 10-15 minute. Ideal e să petreceți aceste minute în aer liber.

7 După o mîncare abundentă, stomacul supraîncărcat provoacă un aflux de sînge către el, retrăgîndu-l de la creier. În starea asta nu e bine să învățați. Pentru hrănirea creierului sînt deosebit de importanți hidrații de carbon, — în speță zahărul — și vitamina B₁.

A. Alexeev
medic psihiatru

O discuție (imaginară) cu a cincea planetă...

— Allo, Marte! Vorbește Pămîntul. Pot să-ți pun cîteva întrebări?

— Cu plăcere, vecine.

— Unde te afli?

— N-aș putea să-ți dau un răspuns universal. Uneori mă depărtez de dumneata cu 400 milioane de kilometri, alteori mă apropiu cu 55,5 milioane kilometri. Între Soare și mine este o distanță medie de 228.000.000 kilometri.

— Eu sînt mult mai aproape de Soare — la o distanță medie de 149,5 milioane kilometri. Înseamnă atunci că orbita mea se află în interiorul orbitei duminale?

— Sigur.

— Și temperatura duminale e mai coborîtă decît a mea?

— Da, eu primesc de la Soare de două-trei ori mai puțină căldură decît dumneata, fericitul meu vecin. Diminețile mele sînt răcoroase — sub minus 35 de grade. În schimb, la ora 13 — după ora mea — e cald de-a binelea: plus 7 grade Celsius. Spre seară se răcorește din nou: minus 50 de grade. Dar mările mele sînt în schimb mai calde — trimișii dumneavoastră se vor convinge că temperatura apelor mele ajunge pînă la plus 37 grade.

— Ai amintit de mări. O întrebare...

— Cîte vrei. Te previn însă că deocamdată nu-ți dezvălui nici o taină. Voi credeți pe Pămînt multe, mai bine

zis presupuneți. Mai aveți puțină răbdare. Curînd veți afla totul și despre mările mele și despre canalele mele

— Curînd?

— Pentru voi chiar mai repede decît cît pentru mine. Pentru că anul meu are 687 de zile pămîntești.

— Va să zică dumneata n-ai făcut încă pom de iarnă. Eu m-am distras de minune. Dar cît de mari sînt zilele și nopțile duminale?

— Cam cît ale duminale. Ca să fiu exact — 24 ore 37 minute 22,58 secunde.

— Cum o duci cu aerul?

— Bine, mulțumesc de întrebare. E curat și transparent. Conținutul de azot e normal — 98,5 la sută. Oxigenul în schimb e cam puțin — doar 0,1 la sută. Bioxidul de carbon — 0,25 la sută...

— Există viață?...

— „Pe Marte” — vrei să spui? Săvanții duminale cred că da. Eu unul spun că viața... Dar de ce să anticipăm... Am să arăt totul cosmonauților cînd vor ajunge aici.

— Sînt sigur că vremea asta nu-i departe. Tizul duminale „Marte-1” a pornit la drum: așteaptă-l.

— Mă bucur, mă bucur. La revedere, Pămîntule!

— La revedere, vecine dragă!

(După săptămînalul „Nedelea”)

Brumel mereu în frunte

În urma unei anchete întreprinse de ziarul suedez „Ny Tid”, în rîndurile a 40 de ziaristi din diferite țări, titlul de cel mai bun sportiv din lume pe 1962 a fost acordat atletului VALERI BRUMEL cu 437 p. Pe locurile următoare s-au clasat: Dawn Fraser (Australia) cu 354 p; Peter Snell (Noua Zeelandă) cu 324 p; Rod Laver (Australia) cu 226 p; Pele (Brazilia) cu 271 p. etc.

...Și un interviu cu Garrincha „Aș dori să vin în Uniunea Sovietică”

Se știe că cei mai populari celățeni brazilieni sînt doi fotbaliști — Pele și Garrincha, ridicați la rangul de eroi naționali.

Și iată că unul dintre ei, legendara extremă dreaptă Manuel dos Santos (Garrincha) stă în fața mea și răspunde amabil la întrebări. E un băiat modest, chiar sfios, de 29 de ani, de pe mîinile cărui nu s-a șters încă bine uleiul de mașină intrat adînc în piele. Continuă să locuiască în casa modestă din orașul Pao-Grande (la o oră de drum de Rio-de-Janeiro). Ii place să vineze, să cultive flori.

Stăm de vorbă pe terasa pensiunii pentru jucătorii clubului „Botafogo”. Garrincha s-a întors de la antrenament, are o față obosită și tristă. Imi întinde un ziar de mare circulație în Brazilia. În prima pagină este publicată fotografia lui, alături de aceea a unei cîntărețe cunoscute. O explicație cu litere de o șchioapă îi informează pe cititori că „marea extremă” și-a părăsit familia.

— Sînt obișnuit să se scrie fel de fel de bazaconii pe socoteala mea — imi spune Garrincha amărît. Dar ce o să spună soția și copiii?

Da, povara gloriei nu-i de loc ușoară. Dar băieții care fac de gardă lingă curtea pensiunii, în speranța de a-l vedea pe Garrincha, nici nu bănuiesc asta.

— E adevărat că vrei să vă lăsați de fotbal?

— Da, mă simt istovit și nu mai suport să tot fiu arătat cu degetul. Dar nu-i de loc simplu: familia mea trăiește de pe urma fotbalului.

— Cum ați ajuns la o tehnică atît de desăvirșită?

— Joc fotbal de mic. Încă de atunci mi s-a spus „Garrincha”, numele unei păsărele foarte vioale. Iar acum joc în fiecare zi, în afară de luni cînd avem liber. Tot timpul numai fotbal și fotbal.

— Fumați?

— Da, cu toate că medicii ne-au interzis.

— Ce faceți în timpul liber?

— Care timp liber? Orice clipă liberă mi-o petrec acasă unde am o întregă echipă, e drept, feminină: șapte fete plus soția.

— Ce crede Garrincha despre fotbalul sovietic?

— Fotbaliștii dumneavoastră sînt foarte puternici și vor mai arăta ce pot. Vă rog să-i salutați din partea mea pe Iașin, Netto și ceilalți. Aș dori foarte mult să vin în Uniunea Sovietică. „Do svidania”, „De logo!”

V. Kobiș

POȘTA REDACȚIEI

TIRICA ȘTEFANI — Sebeș, regiunea Hunedoara: Vă transmitem adresa unei pioniere sovietice din clasa a VIII-a care dorește să corespondeze cu elevi români din clasele V-VIII. Se numește Liudmila Logașeva. Adresa ei: Kalininskaia oblasti, gorod Nelidovo 1-ii A. Matrosova per., dom 17. Liudmila este membră a clubului „Prietenia popoarelor” din școala ei.

IACOB LIGHEZAN — Timișoara: Adresa unui elev de la o școală tehnică din Dnepropetrovsk: A. Ovgarenko. U.S.S.R., gorod Dnepropetrovsk pr. Puškina 77-a, Dnepropetrovski tehnikum jel. dor. transporta gr. 2-E-1.

E. DASCĂLU — Timișoara, prof. **VASILE BANCIU** — București: Vă mulțumim pentru materialele trimise.

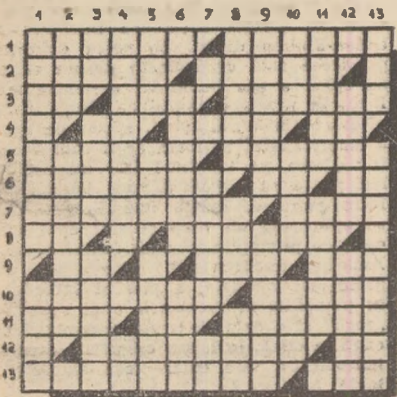
LEONTE NICHITOV — Galați: Iată adresa unui tânăr muncitor de pe șantierul unui combinat din Siberia: Vladimir Kiganov, Irkutskaja oblasti, gorod Usolie — Sibirskoe, kvartal 20, dom 32, kv. 2.

NINA VOICU — com. Bănești, raionul Cimpina: Adresați-vă Institutului de oftalmologie „Filatov” din Odesa, unul din cele mai cunoscute institute de specialitate din U.R.S.S.

COLECTIVUL ȘCOLII MEDII din comuna Ianca, regiunea Galați: Vi se va trimite răspuns prin poștă.

DUMITRU CIOCAN — Timișoara: Adresa unei tinere din R.S.S. Moldovenească: Maria Barbu, Kișinev, ulița Benderskaia-2, obșcejtie nr. 3.

SPORT

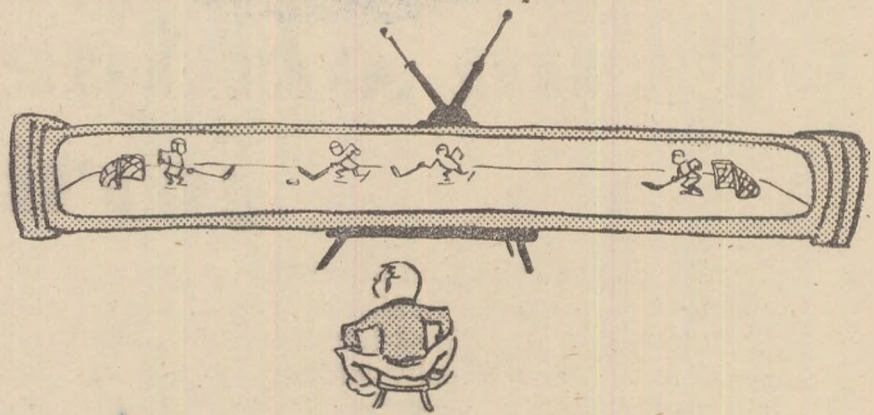
ORIZONTAL: „Racheta cosmică” a atletismului sovietic — Înălțimea a fost trecută! 2) Un excelent portar de fotbal — Artist. 3) Ser! — Interjecție — Uluiți. 4) În poartă! — Când depășește o anumită viteză, influențează omologarea recordurilor atletice — În întâlnire! 5) Aproape... gripată! — Cunoscut club sportiv din Moscova. 6) Campioană europeană la suliță — Alfa și omega — Sportiv... în final! 7) Apreciați în sport — Rudă. 8) Incepe aruncarea... — Ca terenul pentru cros, ciclocros, motocros... 9) Două bețe... dar nu de schi! — Nici lung, nici înalt... — Cui minor 10) Gheștor și Makarenko, laureați ai Jocurilor Olimpice de la Roma (sing.) — Component al puternicei echipe de șah a Uniunii Sovietice.

11) Riu în U.R.S.S. — Operă — Sportivi, în plenitudinea forțelor. 12) Campioană mondială absolută la gimnastică — Ulea Arkadieвна 13) O formație greu de învins pe terenurile de sport! — Delicat.

VERTICAL: 1) Sportiva care a câștigat medalia de aur la recentele campionate europene de la Belgrad, la pentatlon — Căliți-l, prin pregătire fizică și sport! 2) Din când în când — Gimnast sovietic, campion olimpic la inele. 3) Puțin din ușor... — Un tur de pistă — Ca un jucător de baschet sau volei. 4) Campion european la 110 m. garduri — Diftoag. 5) Fotbalist român — Disciplină sportivă la care Alexei Guscin și Viktor Samburkin au câștigat câte o medalie de aur la Jocurile Olimpice de la Roma — Bolotnikov, renumitul fondist sovietic. 6) A câștigat proba de simplu la canotaj academic, la ultimele Jocuri Olimpice — Ghimpe. 7) Iureș, spre poarta echipei adverse — Nichel. 8) Mic de statură — Curelușă — Gest nervos. 9) Nu mai mulți! — Atletă sovietică neîntrecută în proba de 400 m. plat. 10) Trei sferturi din Roma... — Prenumele actualei campioane mondiale de șah — Localitate în U.R.S.S. 11) Una dintre surorile Press, gloriile atletismului sovietic — Astfel. 12) Compozitor român, autorul cântecului „Soarele prieteniei” — A pregăti schiurile pentru concurs! 13) Primii în sport — Alt sportiv sovietic, campion european la lungime.

Cuvinte mai puțin cunoscute: ENA — ONA

• UMOR • UMOR •

Visul pasionatului de hochei

Desen de A. Șabanov

Fără cuvinte
Desen de R. Ovivian

Jucători de polo pasionați
Desen de V. ARSENIU
și V. LOZOVSKI

— Mi se pare că am uitat
schiurile!
Desen de B. CIUPRIGHIN

NOU • PRACTIC • UTIL

USCĂTOR DE RUFEE
cu fringhie de relon
pentru uscat rufe în casă

• ușurează munca gospodinelor • se mănuieste foarte ușor

Consumați

PRODUSELE DE CALITATE SUPERIOARA DE CONSERVE ALE FABRICII TECUCI

Sint conservate numai prin sterilizare și conțin vitamine și zaharuri naturale.

FABRICA DE CONSERVE TECUCI

CREMA ASTRINGENTĂ „SANDA”. Micșorează porii feței și combate roșeața.

Se folosește seara înainte de culcare.

CREMA CU STIMULATORI BIOLOGICI COMPLEXI „SANDA” cu vitamine și extrase din plante care generează țesuturile și previne formarea ridurilor. Se recomandă persoanelor cu ten normal sau uscat.

CREMA IMPOTRIVA PUNCTELOR NEGRE „SANDA”. Îndepărtează punctele negre, previne și vindecă coșurile de pe față.

EMULSIA CU SILICONI „SANDA”. Aplicată pe miini le apără împotriva petelor cauzate de curățirea fructelor, legumelor, de petele cauzate de mașina de scris etc.

TONIC PENTRU PĂRUL COAFAT PERMANENT „SANDA”. Redă părului slăbit de pe urma coafatului permanent moliciunea, elasticitatea și rezistența normală.

EPILATORUL PE SUPTOR TEXTIL „SANDA”. Este o ceară pe suport textil care permite scoaterea părului de prisos mult mai bine și cu efect mai îndelungat decât cu soluții chimice sau cu mașina de ras.

APA DE COLONIE ȘI PARFUMUL „SANDA”. Sint produse cu miros nou, de o linie deosebită și persistentă. Sint indicate în special pentru spectacole, recepții etc.

RIMELUL „SANDA”. Aderă mai bine de gene, se menține vreme îndelungată și nu irită.

Se fabrică în mai multe nuanțe.

**NOILE
PRODUSE
COSMETICE**
Sanda

MALDIVELE — un arhipelag fără secrete

Se spune că pînă acum cinci-șase ani locuitorilor din insulele Maldive (Oceanul Indian) li se interzicea categoric să aibă aparate de radio, biciclete și chiar inofensive lanterne de buzunar. Cu binecuvîntarea protectorilor englezi, guvernul sultanatului vedea în purtarea lanternelor de buzunar intenții conspirative. Căci veacuri de-a rindul locuitorii, și nu toate, fuseseră luminate numai de opaite.

Povestea cu lanterna de buzunar era parcă o expresie a întregii politici interne a fostului guvern din Maldive. Populația insulelor trăia într-o totală ignoranță și într-un regim caracterizat printr-un despotism sălbațec.

Conform constituției, insulele Maldive sînt conduse de un sultan care numește, la recomandarea medjilisului, pe primul ministru. Primul ministru îi numește, la rîndul lui, pe membrii guvernului. Medjilisul este alcătuit din 56 de membri și e ales exclusiv de bărbați pe termen de patru ani. În afară de aceasta, fiecare din cele 19 atoluri are un conducător al comitetului de atol, numit de guvernul central.

Pînă în decembrie 1957, guvernul din insulele Maldive era condus de un reprezentant anglofil al aristocrației băstinașe. Primul ministru se interesa prea puțin de nevoile compatrioților lui și-și petrecea vremea cu prietenii în barul „Lumina lunii”, trimițînd de acolo, peste ocean, reginei Angliei, asigurările lui de dragoste și prea plecat devotament.

În 1956, guvernul lui Solomon Bandaranaike a cerut Angliei lichidarea imediată a bazelor militare amplasate pe teritoriul ceiloniez din Katunaiak și Trinkomali. Dar englezii nu voiau cu nici un preț să piardă pozițiile din această parte a lumii. Revista engleză „Aeroplane” a scris atunci fățiș: „Aveam mare nevoie de noi baze în Oceanul Indian. Trebuie să trecem imediat la crearea acestor baze”.

Drept care Ministerul Aviației a înghebat în mare grabă o comisie extraordinară în vederea găsririi unui teritoriu potrivit pentru crearea unei noi baze aeriene. Comisia a pornit la lucru de la considerentul că noua bază urma să servească nu numai ca aerodrom intermediar pentru avioanele militare engleze, ci și ca un avanpost sigur în lupta împotriva mișcării de eliberare națională din posesiunile coroanei britanice.

Specialiștii militari nu le-a fost, desigur, greu să calculeze că între Aden și Singapur sînt 4.000 de mile. Exact la jumătatea acestui drum se află Maldivele iar dintre Maldive cea mai sudică este insula Ghan, care în timpul celui de al doilea război mondial a fost folosită de englezi ca aerodrom.

Spre a ocoli protestul medjilisului, colonialiștii englezi au început imediat construirea bazei din insula Ghan. La lucrări au luat parte peste 1.700 de muncitori, în special pakistanezi. Băstinașii au fost alungați cu nerușinare din casele lor, moscheile și plantațiile de cocotieri au fost distruse. În același timp, pe insula vecină Hitadu se construia un post de radio.

Englezii își făceau socoteala că operația lor se va desfășura fără complicații. Ce ar putea să întreprindă — își spuneau ei — o populație neînarmată, de numai 90.000 de locuitori? La Muzeul național din Male mi s-a arătat o veche torpilă de producție germană, care nu era expusă acolo întâmplător. Ea a fost „dăruiată” tocmai în vremea aceea locuitorilor din Maldive de către colonialiștii englezi și vroia parcă să spună: — „Priviți și respectați-ne forța. Acum nu mai folosim nici măcar asemenea arme. Avem altele mai puternice”.

Dar nici acest „dar” semnificativ nu i-a înfricoșat pe maldivieni. Ei au apreciat gestul „protectorilor” ca vădînd intenția acestora de a atrage insulele Maldive în blocul agresiv S.E.A.T.O. și ca o încălcare a drēp-

turilor lor. În decembrie 1957, populația din Maldive a răsturnat guvernul vindui imperialiștilor. Funcția de prim ministru a fost încredințată lui Ibrahim Nasir, un adevărat patriot.

Guvernul Nasir a refuzat să recunoască acordul cu Anglia pentru construirea bazei aviatice din insula Ghan și a cerut încetarea imediată a lucrărilor. Atunci, colonialiștii au recurs la tactica lor obișnuită: „Dezbină și domnește”. Planul lor nu era deloc original. El prevedea inscenarea unei răscoale a populației din atolul sudic împotriva guvernului central și crearea unei „republici independente”, pe care să se poată bizui și cu care să incheie un acord pentru construirea bazei.

Misiunea de a realiza acest plan a fost încredințată maiorului de aviație Phillips care, sub pretextul studierii florei și faunei din atolurile sudice, a vizitat la începutul lui 1959 cîteva insule unde, cu sprijinul trădătorului Abdullah Affir, a provocat o răscoală.

Și, totuși, planul colonialiștilor a fost dejucat. Guvernul Maldivelor a protestat împotriva mașinațiilor engleze. Reevaluînd situația, guvernul englez și-a dat seama că trebuie să facă anumite concesii și a lăsat să se înțeleagă că e gata să ducă tratative. În ianuarie 1960, la Colombo a fost semnat un nou acord care stabilea relațiile dintre Anglia și sultanat.

Conform noului acord, guvernul Maldivelor are „dreptul să întrețină relații economice comerciale și culturale cu alte țări și organisme internaționale”. Insula Ghan și teritoriul de 110 acri pe care e instalat postul de radio din Hitadu sînt date în arendă Angliei pe 30 de ani. În schimb, guvernul englez a făgăduit sultanatului maldivian un ajutor economic de 850.000 de lire sterline pentru finanțarea unui număr de proiecte.

De atunci au trecut trei ani. Nu-l lipsit de interes să vedem cum își respectă promisiunile fosta „stăpînă a mărilor”.

— Fac mult zgomot, dar de realizat nu realizează nimic — asta a fost concluzia unui funcționar superior din Ministerul de Interne.

Iar ministrul Asigurărilor sociale, Ahmed Hilmi Didi, m-a condus în fața machetei unui spital și, zîmbind ironic, a făcut această remarcă:

— Deocamdată avem numai asta. Cum s-ar spune, un spital în miniatură. Terenul de construcție a fost ales încă acum trei ani. Nădăjduim că peste vreo doi ani va începe și construirea spitalului.

După care, ministrul mi-a vorbit despre un vaporas sanitar trimis în Maldive după multe aminări.

— Vasul s-a dovedit șubred. După cîteva luni i s-a deteriorat bordajul și a trebuit să-l lăsăm în port pentru un timp mai îndelungat.

Astfel, din discuțiile cu maldivienii, ni s-a conturat tabloul extrem de sumbru al geului de „ajutor” în care promisiunile generoase nu sînt decît baloane de săpun.

A doua zi după sosirea în Maldive am plecat cu o barcă pe o insulă aflată la douăzeci de mile de Male. Cînd am ieșit din golf, am zărit o

Pitorescul Maldivelor.

șalupă care semăna cu un pescăruș alb și se îndrepta vertiginos spre port. Prin binoclu am putut vedea că în șalupă erau europeni. Unul dintre însoțitorii mi-a spus:

— Sînt mister Davis, reprezentantul permanent al Angliei în Maldive și sir Arthur Snelling, trimisul special al guvernului englez. Tocmai au sosit.

— Cu ce ocazie?

— Noi i-am chemat ca să rezolvăm problema atolului Addu.

După cîteva zile m-am întilnit în palatul sultanului cu un prieten al acestuia, Ibrahim Halim. Ibrahim Halim abia se întorse din atolul Addu unde fusese numit conducător al comitetului de atol. E un om în vîrstă, grav, care mi-a făcut o impresie excelentă. Nici nu mi-aș fi închipuit că poate să existe ceva care să-l scoată din fire sau să-l indigneze. Dar a fost de ajuns să începă a vorbi despre englezi ca liniștea să-i dispară cu desăvîrșire.

— A trebuit să părăsesc atolul. Englezii nu s-au cumințit. Nu vor să admită în Addu un reprezentant legal al guvernului nostru și continuă să-l asmută pe rebeli. Dar e timpul să se pună capăt acestei istorii. Colonialiștii n-au ce căuta pe teritoriul nostru.

Locuitorii din Maldive doresc să fie liberi și independenți. Cu ajutorul „diplomației tunurilor” și prin răscoale puse la cale de ei, colonialiștii englezi au izbutit să pună mina pe insula Ghan. Dar ei nu vor putea ingenunchia niciodată poporul Maldivelor care își aduce și el contribuția, după puterile lui, la lupta împotriva colonialismului — această rușine a veacului XX.

V. Kassis

O anchetă
făcută de „Pravda”
în ajunul noului an

Convorbiri în Union-Station

Cu ce gânduri și speranțe au intrat în noul an americanii simpli? Poate că nu există loc unde s-o afli mai bine decît în gara Union-Station din Washington. Nenumărate linii de drum de fier venind din toate colțurile Statelor Unite se încrucișează aici, sub cupolele ei înalte și masive. În sala de așteptare, pe lungile bănci de lemn, poți să dai de mici funcționari și muncitori, businessman și gospodine, locuitorii din New York și Chicago, Boston și Saint-Louis. E o adevărată răscruce a Americii.

În ajunul Anului Nou am făcut o anchetă printre călători întrebîndu-i: 1) Care-i principala dv. dorință de Anul Nou? 2) După părerea dv. în 1963 s-ar putea consolida pacea și îmbunătăți relațiile cu U.R.S.S.? Și anume în ce fel?

S-ar fi putut crede că nici nu mai era cazul să punem asemenea întrebări în Union-Station după ce presa dolarului publicase zeci de articole despre starea de spirit a așa numitului american mijlociu în preajma noului an. După ziarul „News” din Washington, starea de spirit a americanului mijlociu ar fi cam aceasta: „Pace pe pămînt? Dar nu astăzi... Nu poate să existe o pace permanentă între popoare. Există numai crize care se aplanează un timp și sînt apoi înlocuite de primejdii izbucnirii altor crize...” America, au trimișat alte organe ale presei monopoliste, a pierdut încrederea în posibilitatea încheierii unui acord cu „roșii” și e gata să treacă resemnată din criză în criză, în larma crescîndă a cursei înarmărilor. Dar chiar așa să fie? Și loată America?...

Ne-am apropiat de un american în vîrstă care stătea pe o bancă și citea un ziar de seară. Era și el o pîrticică a Americii.

— Ce doresc mai mult în noul an? Pace — pentru că asta-i lucrul principal. Și în primul rînd pace între Rusia și țara mea. Dacă s-ar putea stabili relații bune între puterile noastre, cu siguranță că ar slăbi încordarea pe întreg globul. Da, primejdia poate fi înlăturată. Sîrșitul crizei de astă toamnă nu ne-a arătat-o destul de limpede? Atunci ar fi putut izbucni un război nuclear. Dar premierul Hrușciov a găsit o soluție bună pentru situația aceea extrem de primejdioasă. Există șansa excepțională pentru ca relațiile noastre să se apropie în 1963. Știu, sînt și multe greutăți și piedici. Dar șansele pentru un acord sînt acum mai bune ca oricînd.

— Notați salutul meu către cititorii „Pravdei” — m-a rugat Robert Johnson, inspector comercial: „Vă urez un an nou fericit, pace și prosperitate. Și încă ceva. Doresc o viață lungă premierului Hrușciov, care a dovedit că dorește un compromis rațional între țările noastre. Dl. Hrușciov exercită o influență bineîcătore asupra vieții internaționale.

Cînd ne-a declarat că ar fi fericit dacă anul 1963 ar fi un an de pace, fața obișnuită a tipografului negru James MacLooney s-a luminat.

— Sînt convins că nici rușii nu doresc război, așa cum nici eu nu-l doresc. Și sînt de asemenea ferm convins că pacea poate fi consolidată. Pe ce căi? În primul rînd ar trebui realizată dezarmarea, care ar ridica o piedică de neîntrec în calea unui conflict nuclear. E foarte important ca conducătorii țărilor noastre să ajungă în noul an la o înțelegere.

— Pacea este dorința mea cea mai mare, cea mai arzătoare — ne-a spus emoționat funcționara Virginia Stones din statul Maryland. Trimișii Rusiei și Americii trebuie să se așeze la aceeași masă și să discute serios, concret, mijloacele de înlăturare a primejdiei unui nou război.

Aceeași propunere ne-a făcut-o și un mic businessman din nordul statului Washington, care n-a vrut să spună numele:

— Pentru ca tratativele să aibă succes e nevoie ca amîndouă părțile să dea dovadă de bunăvoință și rațiune de stat. Nici americanii, nici rușii n-au nevoie de război. Țările noastre trebuie să găsească o bază de apropiere a pozițiilor și posibilitatea de încheiere a unui acord. Cum s-ar putea rezolva asta, mi-e greu să spun. Nu sînt diplomat. Am încredere în guvern, căci președintele a arătat de mai multe ori că înțelege primejdia unui conflict nuclear.

Cînd mi-am închis carnetul de însemnări aveam în el zeci de răspunsuri dar nici o declarație în favoarea războiului sau a unei aventuri internaționale. Nici unul din americanii cu care am stat de vorbă nu m-a rugat să transmit la Moscova cuvinte de vrajbă și ură. Dimpotrivă, aveau în ochii lor lucruri de prietenie cînd m-au rugat să transmit cititorilor „Pravdei” tradiționalul salut:

— Vă urăm un an nou fericit, rușilor! Să trăim în pace și înțelegere. Și unii și alții avem nevoie de pace.

S. Vișnevski

DISEARĂ LA „IMPROVIZAȚIA” ...

Dacă acum un an i s-ar fi spus Valei Teplovodskaia că o să ajungă directoarea unei cafenele pentru tineret n-ar fi crezut în ruptul capului. Inginer-tehnolog, proaspătă absolventă a Institutului de economie națională „Plehanov” din Moscova, Valea Teplovodskaia se și vedea într-o hală sau într-un laborator de uzină. Și deodată... Căci totul a venit pe neașteptate. Acum, când își amintește de asta, Valea zâmbește. Dar atunci, la sediul comitetului raional al Comsomolului, nu-i venea să zâmbească. N-o atrăgea deloc perspectiva de a lucra într-o cafenea, fie ea chiar pentru tineret. Ar fi putut refuza, dar mai întâi a vrut să vadă totuși despre ce-i vorba.

Din ziua aceea a început să frecventeze cu regularitate cafenelele „Molodionoe” și „Aelita” (pe atunci la Moscova nu existau decât acestea două). Publicul acestora s-a obișnuit cu prezența fetei zvelte, bine făcute, veșnic înarmate cu un carnet și un creion, luind-o drept ziaristă sau poetă. Iar Valea privea, asculta, scria și... se surprindea mereu preocupată de noua ei murcă. Alături de însemnări despre experiența celor două foarte tinere cafenele moscovite în carnet au început să apară propuneri: să încercăm, să introducem, să schimbăm...

După aceea... După aceea Valea a vorbit aproape în fiecare zi la adunările tineretului din întreprinderile și instituțiile noului microraión din Moscova în care urma să se deschidă cafeneaua „ei”. Firește, tineretul a primit știrea cu entuziasm. S-au găsit și foarte mulți doritori să o ajute. Zece băieți și cinci fete au alcătuit consiliul de conducere al cafenelei: studenți de la Institutul de aviație, Institutul alimentar, de tehnologie a chimiei, tineri specialiști de la diferite institute de cercetări științifice, muncitori...

Consiliul se întrunește în fiecare vineri pentru a stabili planul de lucru al săptămânii următoare și ajutorul care trebuie acordat delegatului de serviciu, membru în conducere

cută mult. Despre ce anume? Despre dragoste și prietenie, despre Cosmos și problemele fizicii moderne, despre artă și îndatoririle tinerilor specialiști... Într-un cuvânt, despre tot ceea ce preocupă tineretul de astăzi. La discuții ia parte cine vrea: și publicul cafenelei, și savanți poftiți special, și pictori, și poeți, și ziaristi...

După cum sint foarte frecvente seriile muzicale - seri de romane rusești, seri de cintece turistice, seri ale balalaicii etc. Aceste seri, ca și toate celelalte, au o trăsătură comună: niciodată nu se stabilește dinainte nici numărul „artiștilor”, nici programul, ci numai tema în mare. De aci și numele cafenelei. Se produce cine vrea: profesioniști și amatori. Și ce interesante sint aceste manifestări „nepregătite”, cită spontaneitate și vioiciune au.

— Până acum n-am avut nici un eșec — mi-a spus președintele consiliului, tânărul inginer Mihail Fomichev. Băieții noștri sint energici, dinamici, au inițiativă, fantezie. Oricât ai fi de ocupat nu le poți refuza niciodată nimic. Mă întrebați ce seri sint mai îndrăgite de tineret. Cred că nu greșesc spunând că seriile de poezie. Mulți începători își citesc versurile mai întâi la noi la „Eksprompt” și le supun judecării publi-

gostiilor. S-a compus și un cîntec: „Să ne-ntîlnim diseară la „Eksprompt...”

Tineretul este publicul (nimeni nu folosește, și nu întâmplător, termenul „consumator”) obișnuit, „legitim” al cafenelei, stăpinul ei. Totuși se abat pe acolo și oameni ce nu se mai pot socoti de mult tineri. Cum ar fi pensionara Anna Odiņova care mi-a mărturisit:

— Am intrat din curiozitate și n-am mai plecat. Sint încântată de atmosfera prietenească, veselă și în același timp serioasă.

...Particip la o ședință a consiliului. Alături de mine stă Maia Vladimirova. Se discută cu pasiune, se fac bilanțuri, propuneri. La sfîrșit intru în vorbă cu Maia.

— Mă întrebați dacă ne vine greu. Sigur că da. dar asta n-are nici o importanță. De altfel nimic nu se obține bătînd din palme. În primele luni am avut dificultăți cu anumiți tovarăși din rețeaua comercială cărora nu le era limpede rolul „Eksprompt”-ului și țineau la avantajele comerciale (de care la noi nu poate fi vorba: prețurile sint mici, la nivelul cantinelor studențești). Pe urmă s-au lămurit... În ultima vreme s-au mai deschis și alte cafenele pentru tineret: „Parus”, „Ulîbka”. „Cauza” noastră cîștigă teren. „Eksprompt”-ul n-are decît opt luni.

Ludmila Sokolovskaia, studentă în anul IV la Institutul Pedagogic din Moscova, o entuziastă sprijinitoare a activității de la „Eksprompt”

În „Komsomolskaia Pravda” tocmai apăruse un articol despre problemele jazz-ului modern. La „Eksprompt” s-a discutat mult și aprins pe marginea articolului...

re, răspunzător de întreaga activitate timp de o săptămînă.

Am asistat la o astfel de ședință, am petrecut citeva seri la „Eksprompt” („Improvizația”) și am înțeles ce importanță educativă are activitatea acestor entuziaști. Tineretul din raion invadează literalmente cafeneaua lui, fiindcă aici li sint larg deschise porțile bucuriei, risului, discuțiilor și dezbaterilor aprinse și instructive. Căci cafeneaua nu-i numai un loc de petrecere, de dans, deși nu-i seară să nu se danseze.

Spuneam că la „Eksprompt” se dis-

cului nostru. Nu demult ne-a vizitat tinăra și foarte talentată poetă Bella Ahmadulina. A fost impresionată de producțiile unora dintre poeții noștri. Cine știe, poate că și dintre ei au să iasă nume mari!

Dar tineretul vine la „Eksprompt” și cu multe alte prilejuri. Unii își serbează nunta, alții vor să asiste la o paradă a modei sau pur și simplu să stea cu prietenii la o ceașcă de cafea sau un pahar de vin, să joace o partidă de șah sau să citească o revistă nouă. Și, firește, „Eksprompt”-ul e și un loc de întîlnire al îndră-

Dar în acest scurt răstimp a găzduit zeci de mii de oameni. Și fiecare dintre ei a reținut ceva nou, folositor, a prins dragoste pentru această „a doua casă” — cum îi spun tinerii din raion.

...E ora 11 seara. „Eksprompt”-ul și-a stins luminile Plec împreună cu Valea Teplovodskaia. Tinăra directoare și-a încheiat încă o zi de lucru, oboșitoare dar interesantă. Miine o așteaptă alte griji, alte bucurii.

CATEDRA DE FILOZOFIE A FABRICII

Am răsfoit o interesantă corespondență publicată de ziarul „Trud”. O scrisoare venea din insula Sahalin, insula pe care o descriese cu realismul lui amar odinioară Cehov. Astăzi, insula respiră altă atmosferă și dacă Cehov ar putea citi această frază: „Fiecare luptător aflat acum în primele rînduri ale luptei pentru comunism trebuie să se uite la sine însuși de la oarecare distanță, să cugete cum să străbată viața așa cum se cuvine”, ar rămîne uimit văzînd că a scris-o un miner și ar înțelege cite s-au schimbat pe insula altă dată oropsită.

Minerul din Sahalin se numește Konstantin Kopicenko. Altă scrisoare venea de la Poltava, alta de pe lingă lacul Onega. Erau multe. Toate aceste scrisori au sosit la Leningrad. Toate se referă la conștiința muncitorului sovietic contemporan, la participarea lui integrală, ca la o creație monumentală și dăinuitoare, la lucrul său specific ieșit din strung, din freză ori din altă unealtă. Un grup din Poltava scria: „Fiecare din noi e răspunzător de soarta construcției comuniste”.

Scrisorile acestea dezbătînd cu interes și adîncime o problemă atît de importantă par a se adresa unui academician, unui filozof, unui om care concentrează în preocupările minții sale teoria și practica demnității și conștiinței omului sovietic de azi, a omului constructor al societății comuniste.

Primitorul acestei vaste corespondențe răspunde într-un loc așa: „Muncitorul nostru sovietic se distinge prin dragostea lui de muncă, prin atitudinea lui creatoare față de activitatea sa, prin dispreț și intransigență față de orice soi de trîntori, de chiulangii sau de iubitori de trai ușor”.

Este o definiție. Dar ce filozof contemporan o formulează? Nu, nu-i vorba de nici un filozof, ci de un om foarte cunoscut în vasta lui patrie, dar și peste hotare, un om tot așa de cunoscut ca Tupolev, constructorul celor mai moderne avioane, sau ca Șolohov, marele prozator contemporan, dar și ca vestitul oțelar Mazai sau ca celebra tractoristă Pașa Anghelina. Omul se numește Ivan Leonov și e frezor la uzina „Kirov” din Leningrad.

Mă uit cu încîntare la o fotografie publicată recent de săptămînalul sovietic „Ekonomiceskaia gazeta”. Patru flăcăi și o fată urmăresc cu încordare senină mina și creionul unui bărbat cu privire inteligentă și largă, urmînd liniile unor scheme de pe o foaie desfășurată pe masă. Asistăm deci la o prelegere. Asta se vede din atenția și interesul asistenței și din siguranța privirii celui care vorbește. Fără a fi profesor universitar și fără a sta, formal, la o catedră, omul cu creionul este un om de știință. Cine este? Frezorul Ivan Leonov de la uzina „Kirov” din Leningrad.

O știre transmisă de curînd de o agenție de presă anunța că voind să spargă puternica grevă a muncitorilor tipografi din New York, proprietarii ziarelor new-yorkeze au amenințat că vor înlocui pe tipografi cu niște mașini automate. Amenințarea a stîrnit proteste. De ce e automatizarea o primejdie în țările capitaliste iar la noi, în socialism este o binefacere dorită de omul muncitor? Lucrurile nu mai trebuie demonstrate.

Să transcriem, însă, un crîmpei dintr-un articol al frezorului Ivan Leonov. Muncitorul din Leningrad își arată nedumerirea iscată de o convorbire cu un frezor de la o întreprindere din Murmansk.

„El mi-a arătat o piesă, scrie Ivan Leonov, la care tocmai lucra. Nu era o piesă mare, deși destul de complicată.

— Cîte piese din acestea se pot face într-un schimb la dumneavoastră la uzina „Kirov”? m-a întrebat tinărul frezor.

M-am uitat la piesă și am răspuns:

— Cam douăzeci.

Interlocutorul meu s-a mirat mult.

— Douăzeci? Noi nu facem mai mult de zece...”

Mirat de această împrejurare, Ivan Leonov a înțeles că ea se datorește utilizării unei tehnologii învechite și unui utilaj depășit, care nu mai e prezent aproape nicăieri în industria sovietică modernă. Concluzia lui: la mașinile-unelte „de construcție învechită se consumă tot atîta material și tot atîta timp de lucru ca și la producerea unei unelte de mare productivitate”.

Preocuparea, oglîndită în această concluzie firească pentru un muncitor sovietic, este de a produce mai mult și mai bine, efortul muncitorului simplificîndu-se, pentru că aici intervine noua conștiință a muncitorului sovietic care este în același timp un om învățat și un om creator. Belsugul de produse este al poporului întreg, și clasa muncitoare, clasa de frunte a societății adoptă și creează metodele cele mai fertile de muncă tocmai în acest scop.

Această nouă conștiință, de participare lucidă la construirea întregii societăți, tînde spre îmbogățirea vieții omului, supunîndu-și inteligent toate avantajele tehnicii moderne. Ivan Leonov însuși a realizat, nu demult, într-un singur an, zece norme anuale.

Iată un izvor inepuizabil al mindriei muncitorului și al demnității umane.

— Cum e timpul la Cluj? — îți întrebi, de pildă, prietenul care tocmai a sosit cu avionul de acolo.

— Frumos — îți răspunde el.

Totuși rămii nedumerit. Nu înțelegi — a fost soare sau a plouat și nu mai plouă..., a fost frig și s-a făcut cald...

Descrierea exactă a fenomenelor se poate face numai prin măsurare, prin cifre seci și formule imparțiale.

Pe marginea ultimei lucrări a acad. Kapița

Energii electrice mari transmise prin linii fără fir

Sînt mii de ani de cînd oamenii au învățat să măsoare greutatea, lungimea, suprafața și volumul. De circa 300 de ani oamenii folosesc termometrul. Mai tîrziu au fost inventate barometrele. Electrotehnica a luat naștere acum un secol și ceva, cînd au apărut telegraful, motoarele electrice și iluminatul electric. Atunci s-a ivit necesitatea practică de a măsura mărimile electrice: intensitatea curentului, tensiunea, puterea și frecvența.

Și, în sfîrșit, au apărut tuburile electronice iar în ultimul timp semiconductorii. Cine nu cunoaște multiplele aplicații ale acestora la radio, televizoare, mașini de calcul — creierii electronici care calculează și conduc complicatele procese tehnologice din uzine.

Dar ce legătură poate să existe între tubul electronic și tehnica transmiterii puterilor mari? Se știe că înăuntrul tubului electronic se află un nor de electroni a cărui densitate este cu atît mai mare cu cît e mai mare puterea tubului. Astfel, pentru receptoarele de radio și televiziune se folosesc tuburi cu puteri de ordinul waților și zecilor de wați, avînd înălțimi de ordinul centimetrilor. Un tub obișnuit generator de oscilații folosit la posturile de radio-emisie are o înălțime de cel puțin jumătate de metru. La creșterea puterii de o mie de ori, dimensiunile tubului ar trebui sporite de un milion de ori. Ar trebui deci construit un tub lung de sute de kilometri, ceea ce e imposibil de realizat.

Și totuși, această idee îndrăzneată a fost îmbrățișată de eminentul fizician experimentator, academicianul Piotr Leonidovici Kapița. Recent a apărut lucrarea sa: „Electronica puterilor mari”, în care P. L. Kapița a dezvoltat această orientare îndrăzneată. Perspectivele pe care le deschid ideile și demonstrațiile sale matematice în fața energiei sînt uriașe. În viitor, electronica nu va mai sta doar în slujba fotocelulelor, a radioaparaturii, creierului electronic, dispozitivelor de comandă automată, adică a sistemului nervos al tehnicii moderne, ci va avea, în plus, și misiunea de a alimenta cu energie electrică această tehnică. Academicianul P. L. Kapița a definit prin electronica puterilor mari, folosirea electronicii frecvențelor supraînalte în energetică.

Pentru transmiterea energiei electrice la sute de kilometri se întrebuițează azi linii aeriene din conductori neizolați, pe piloni înalți. Ca izolator e folosit aerul și lanțuri de izolatori de porțelan. Fiecare kilometru din aceste linii necesită tone de cupru sau de alte metale. Prin astfel de linii se pot transporta curenți de cîteva sute de amperi, transmitînd forțe motrice de ordinul sutelor de mii de kilowați. Acest mijloc de transport nu este comod în raza orașelor, deoarece prezintă mari pericole. De aceea în orașe se folosesc cabluri subterane care au, însă, dezavantajul față de liniile aeriene că prin aceeași secțiune se pot transmite puteri de cîteva ori mai mici. Electricienii din întreaga lume studiază problema creării unor canale cît mai comode pentru transmiterea energiei electrice, care să necesite cît mai puțin cupru și izolatori.

S-a pus întrebarea de ce nu sînt utilizate în energetică procesele electronice din cîmpul magnetic? În primul rînd, însăși ideea nu era suficient fundamentată iar perspectivele nu erau evidente. E cunoscut modul cum sînt fabricate magnetroanele — tuburi electronice în care, cu ajutorul unui cîmp magnetic, se produc oscilații de frecvență foarte înaltă, de lungimi centimetrice, cu un randament de 70—80 la sută. În afară de electrozii obișnuiți, în magnetroane este folosit și un cîmp magnetic. Magnetronurile nu se fabrică, însă, pe bază de calcule, fiind lipsite de o fundamentare teo-

retică valabilă. Se procedează empiric; după fabricarea unei serii de magnetroane, ele sînt supuse la probe, după care se aleg exemplarele cu indici optimi. Apoi, pe baza unor formule matematice, ele se recalculază pentru diferite condiții de funcționare.

Teoria care pune în evidență comportarea și mecanismul procedeelor electronice într-un cîmp magnetic, noua metodă de calcul, a fost elaborată de acad. P. L. Kapița. Această transpunere în formule matematice, care poate părea de neînțeles pentru necunoscătorii, reprezintă, însă, pentru fizicienii un aspect esențial din viața ce clocește în jurul nostru și singura posibilitate de definire precisă a fenomenelor. Procesele electronice sînt și ele o parte din viața înconjurătoare și au fost puse în ecuații care se rezolvă, însă, cu ajutorul mașinilor electronice.

Metoda simplă expusă de P. L. Kapița permite rezolvarea suficient de exactă și înțelegerea aspectului fizic al fenomenelor. Ea se aplică la rezolvarea unor probleme concrete ale electronicii. În felul acesta, academicianul Kapița a elaborat teoria oscilatoarelor de frecvențe ultra-înalte — magnetronul și planotronul, un tip de magnetron perfecționat. Lucrarea savantului Kapița deschide o nouă eră în energetică — electronica puterilor mari. Închipuiți-vă enorma cantitate de cupru risipită de-a lungul liniilor de înaltă tensiune, ruperile de cablu din pricina chiciurii și furtunilor, accidente umane, munca depusă de echipele de intervenție pe timp de iarnă, neajunsurile provocate în alimentarea cu energie a industriei și a orașelor. Toate acestea vor fi înlăturate.

Cum se va realiza aceasta?

P. L. Kapița a arătat că energia nu se va mai propaga prin conductori. Fluxul de energie va circula în exteriorul conductorului, prin aer. Conductorul va impune doar direcția. El pune problema transportului energiei electrice fără conductori, direct prin tuburi metalice așezate în pămînt — prin ghiduri de unde. Energia electromagnetică va circula înăuntrul ghidurilor așa cum curge apa prin țevă.

Printr-un tub cu raza de un metru se va putea transmite la distanțe enorme întreaga energie produsă de o mare hidrocentrală, cu un randament de 90 la sută. Acest mod de transport al energiei are perspective uriașe.

Energia de înaltă frecvență va putea fi folosită direct la încălzire. Ea va fi dirijată prin racorduri din magistrale la furnale unde va topi minereul, prin puțuri forate la zăcăminte de sulf pe care le va scoate la suprafață în stare topită etc.

P. L. Kapița a arătat că planotronul este reversibil putînd fi folosit la transformarea energiilor la frecvențe ultra-înalte în curent continuu. Planotronurile vor duce astfel la realizarea unui vechi vis al electrotehnicienilor care credeau în posibilitatea transmiterii energiei electrice pe căi asemănătoare celor din natură, adică a fulgerelor, adevărate fluvii de energie electrică. Planotronurile capabile să genereze oscilații la frecvențe ultraînalte de putere enormă vor putea transmite energia electrică direct prin aer. În locul ghidului de unde se prevede folosirea de fascicule dirijate, care la lungimi de unde mici au un unghi de împrăștiere mic.

Toate acestea constituie numai o parte din perspectivele mărețe pe care le deschide lucrarea savantului P. L. Kapița. Desigur, mai este necesară o muncă perseverentă pentru transpunerea lor în viață dar ceea ce este, de asemenea, extrem de important: fundamentarea teoretică, a fost realizată.

Elena Mărăndici

Preparative în vederea construirii de dirijabile

În timp ce specialiștii în transporturi aeriene se gîndesc la avionul supersonic, pentru pasageri, în U.R.S.S. se fac deopotrivă importante cercetări pentru punerea la punct a unui nou model de dirijabil care urmează a fi construit în serie.

Într-adevăr, specialiștii sovietici sînt de părere că, deși experiențele din perioada antebelică au fost neconcluzive, progresul tehnicii poate face acum din dirijabil un mijloc de transport sigur și economic mai ales în Uniunea Sovietică, fără în care de multe ori este nevoie de a transporta încărcături grele și voluminoase spre regiunile greu accesibile din Siberia și Nordul îndepărtat.

Crește „familia” antibioticelor

Specialiștii de la fabrica de produse medicale din Riga, în colaborare cu savanții de la Institutul unional de cercetări științifice în domeniul antibioticelor,

au descoperit noi antibiotice care înlocuiesc penicilina în cazurile cînd aceasta provoacă reacții neplăcute în organismul omesc. Noile antibiotice numesc almeclina și oleandomicina pot opri dezvoltarea sau chiar distrug bacteria rezistente la alte medicamente.

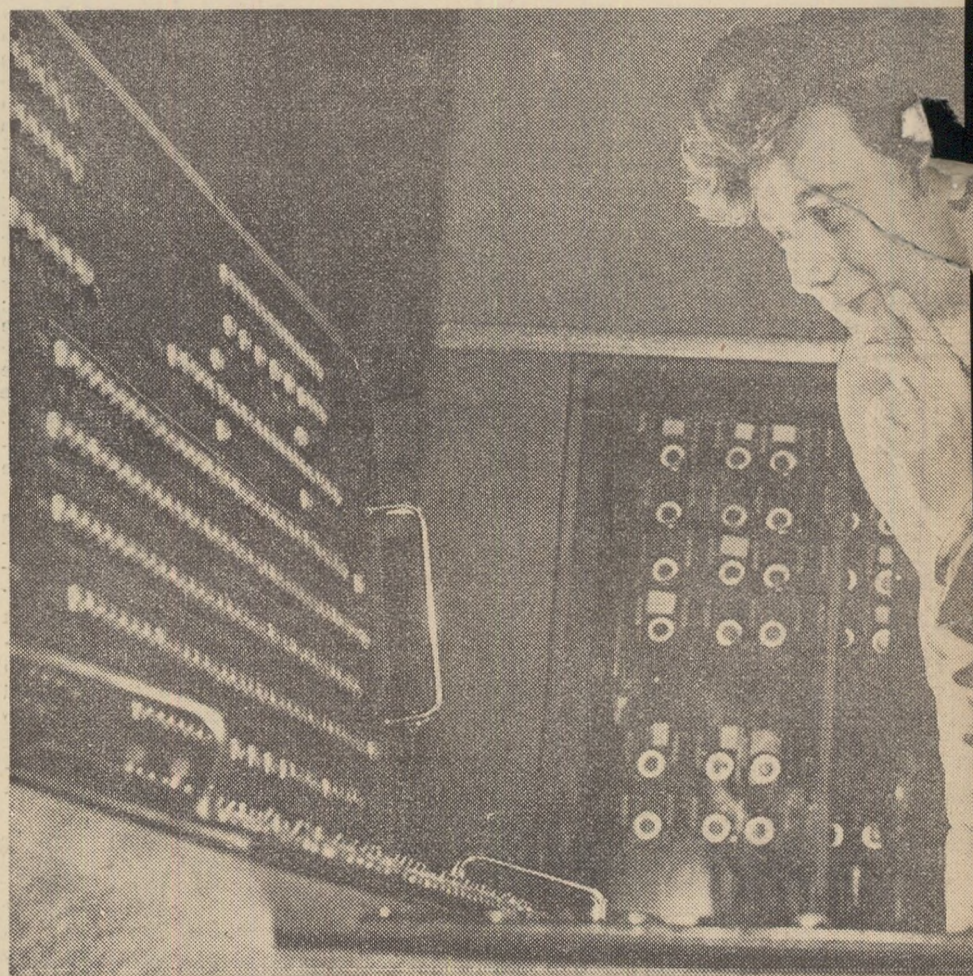
La Institutul de sinteză organică a Academiei de Științe a R.S.S. Letoniei a fost creată eflicina, care va găsi o largă aplicare în tratamentul pleuritelor, pneumoniilor și al proceselor inflamatorii care se produc în cancerul pulmonar.

Stavinilul — un nou laminat

La secția tablă a uzinei „Zaporoje” a fost realizată o tranșă experimentală de tablă de oțel „acoperit” pe o parte cu o peliculă de policlorură de vinil, de culori diferite iar de cealaltă parte o peliculă anticorrosivă specială. Metoda găsită a dat noului laminat denumirea de stavinil.

Stavinilul îmbină trăncia tablei de oțel cu marea rezistență la acțiunile chimice a policlorurii de vinil, este flexibil, rezistă bine la coroziune, la încălzire de pînă la 80 grade C, se șterge ușor și se sudează. Noul material

MICROSCOP • MICROSCOP • MICROSCOP •

În fața mașinii electronice B.E.S.M.-2 de la Centrul de cercetări științifice în domeniul ciberneticii

SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ LA MOSCOVA ÎN LEGATURA CU

APLICAREA CIBERNETICII

Între 17 și 20 decembrie 1962, s-au desfășurat la Moscova, la Institutul de chirurgie „Aleksandr Vișnevski”, lucrările celei de-a 14-a sesiuni științifice a Institutului. Consfătuirea a întrunit un mare număr de specialiști din Moscova, Leningrad, Kiev, Ijevsk, Donețk etc.

Lucrările sesiunii au cuprins rapoarte, comunicări și discuții, precum și prezentări de filme privind problemele aplicării ciberneticii în chirurgie, în tratamentul chirurgical al leziunilor congenitale ale inimii, în leziunile vasculare etc.

Diagnostic „mecanic”

Acum doi ani la acest important Institut al Academiei de științe medicale a U.R.S.S. a fost înființat un laborator de cibernetică înzestrat cu o mașină electronică matematică URAL-2. Cu ajutorul acestui „creier electronic” au fost experimentate o serie de probleme complexe, de mare însemnătate pentru medicină.

Colaborarea dintre oamenii de știință de pe tărîmul medicinei și tehnicienii a dat rezultate rodnice. „Principala sarcină a sistemului cibernetice adoptat de noi — a arătat în cadrul sesiunii prof. Bihovski — este de a stabili diagnosticul de finețe în boli atât de complexe cum sînt leziunile congenitale ale inimii”.

Mașina cibernetică este un „consultant științific” al omului. Ea realizează „gîndirea logică artificială” și pe baza experienței acumulate este capabilă să livreze un diagnostic. După ce primește de la medic date referitoare la simptomele și starea bolnavului, mașina face nu numai aprecieri diagnostice dar indică și ce cercetări trebuie întreprinse în viitor.

În ultimele trei luni, cu ajutorul sistemului de diagnosticare al mașinii URAL-2 a fost realizată o logia de bolnavi. Și numai folosind acest „diagnostic mecanic” s-a dovedit în toate cazurile concordant cu cel clinic.

Organe... electronice

O altă problemă cercetată de savanții din laborator este crearea unor sisteme artificiale care să ducă anumite funcțiuni biologice. „Crearea de modele — a subliniat profesorul — presupune deloc identitatea cu modelul”.

Ca model care imită unele fenomene biologice, laborantul cu organismul, a fost prezentați de aparat inimă-plămîni, foarte important. Acest aparat înlocuiește inima și este folosit în cursul operațiilor pe inimă și pe plămîni. Crearea acestor organe din sistemul circulator este o problemă deosebit de importantă.

În timpul operației, aparatul primește sângele venos, elimină din el conținutul de acid carbonic, îmbogățește sângele cu oxigen, menține compoziția și temperatura sîngelui la nivelul necesar „prelucrat” astfel este pompat în arterele bolnavului, intrînd în circulație.

Operațiile executate de prof. A. Vișnevski, în condițiile unei izolări totale, folosind circulații sanguine artificiale, sînt născute de succes.

De un real folos pentru chirurgia sîngelui artificial realizat la Institutul de Științe medicale pentru aparataji și instrumente experimentale. Rinichiul artificial r

deveni foarte curind extrem de populare. Din el se pot confecționa caroserii automobile și frigider, țevi, mașini spălat și altele. El poate fi, de asemenea, folosit ca acoperire decorativă pentru finisarea navelor aeriene și maritime.

„Ceața” de apă în mine

Se știe că praful din mine este extrem periculos, provocând silicoza, iar în anumite condiții se poate transforma într-un amestec explozibil primejnos.

Un număr de colaboratori ai Institutului de cercetări științifice din Karanda (U.R.S.S.) au propus ca la perforarea găurilor de mină în care se pun explozibili să se folosească o „ceață” de apă. În acest caz, „ceața” de apă este produsă sub presiune în sistemul de alimentare al perforatoarelor, în locul apei care este folosită în mod obișnuit pentru combaterea prafului. „Ceața” se formează prin emulsiunea unui jet de apă cu ajutorul aerului comprimat.

Noua metodă de desprăfuire este de două ori mai eficientă decât cea veche.

Metodă originală de cercetare a sticlei

Chimistul lituanian Fedotas Aleinikovas, candidat în științe tehnice, a ajuns la concluzia că nu există obstacole insurmontabile în calea creării unor sorturi de sticlă cu orice proprietăți dinainte stabilite.

El a studiat cu un microscop electronic o peliculă de sticlă extrem de subțire care prin șlefuire, polizare și erodare a fost adusă la o grosime de 0,2—0,4 mm. ceea ce a permis să se facă legătura între structura și proprietățile fizico-mecanice ale sticlei.

Aplicându-se metoda savantului lituanian s-a stabilit pentru prima oară că sticlele cu doi, trei sau mai mulți componenți, folosite în practică, sint neomogene.

Savantii lituanieni lucrează acum la crearea unor sticle elastice care să nu fie casante și să poată fi folosite spre a înlocui metalele costisitoare utilizate în industrie.

Mașina electronică de calculat „Setun”

La centrul de calcul al Universității din Moscova funcționează mașina elec-

tronică de calculat „Setun”, creată de un grup de tineri specialiști care au numit-o așa după numele râului din vecinătatea Universității. La Expoziția realizărilor economiei naționale această mașină a fost distinsă cu o diplomă clasa I.

În această mașină toate lămpile electronice sint înlocuite cu elemente de un tip nou, și anume cu amplificatoare magnetice rapide și miniaturale, de o construcție extrem de simplă. Mașina are foarte multe amplificatoare dar ele pot încăpea toate într-un buzunar. În timp ce pregătirea pentru lucru a unei mașini electronice de calculat mari durează câteva zile, mașina „Setun” are nevoie de numai două minute.

În câteva minute mașina poate desena ce-i drept cu cifre, edificiul Universității de stat din Moscova. Dar mașina „Setun” nu este numai „o pictoriță”, ci și o „dactilografă”, care cunoaște toate limbile europene și, ceea ce-i cel mai important, e că este o bună „matematiciană”. Cu ajutorul ei se poate calcula zborul navelor interplanetare și se pot dirija procese tehnologice complicate.

Televiziunea și Cosmosul

Astronomul Iosif Șklovski a făcut o interesantă observație. Planeta noastră — a arătat Șklovski — emite un flux de radiații, pe lungimea de undă de un metru, aproape la fel de puternice ca acelea ale Soarelui în timpul perioadelor cind pe Soare nu sint pete. Pământul emite radiații de 1.000 de ori mai puternice decât Venus și Mercur.

Fapt curios: Europa și America de Nord au radiații mult mai puternice decât Africa, Asia de sud și Asia centrală. La care mai trebuie să adăugăm că acum câteva zeci de ani aceste radiații erau de un milion de ori mai puțin importante.

Despre ce-i vorba? Acest fenomen este cauzat de televiziune. Astăzi funcționează pe Pământ câteva mii de centre de televiziune și dacă ținem seama că puterea medie a lor este de 20 kW și că, fapt esențial, undele de televiziune pătrund liber prin atmosfera terestră, cauzele acestor radiații sint lesne de explicat.

OSCOP • MICROSCOP • MICROSCOP • MICROSCOP • MICROSCOP • MICROSCOP • MICR

Academiei de Științe a U.R.S.S.

UN SAVANT DE 23 DE ANI A DESCOPERIT

Un nou mineral: stișovitul

Începând cu tabloul lui Mendeleev multe descoperiri, mai importante și mai modeste, poartă numele rusești. Recent, li s-a adăugat încă una: stișovitul.

Cine este Stișov? Dar înainte de a-l prezenta să cităm câteva rânduri dintr-o scrisoare oficială cu antetul Direcției serviciului geologic al S.U.A. „Stimate doctore Stișov!

Sper să n-aveți nimic împotriva că am dat mineralului găsit numele dumneavoastră...

Al dv. devotat doctor Edward Chao”.

„Doctorul” Stișov, mai bine spus comsolistul Serghej Stișov din Moscova n-are decât 23 de ani. După cum se vede, „valoarea nu așteaptă vârsta”...

Serghei glumește spunând că și-a început viața conștientă ocupându-se de chimie. În orice caz, nu exista posibilitate de a se ocupa de chimie pe care să n-o folosească. Și totuși a devenit... geochimist. Și nu pentru că — așa cum afirmă savanții — viitorul aparține ramurilor de cunoaștere născute din îmbinarea a cel puțin două științe. Ci pur și simplu printr-o întâmplare. O imprudentă în timpul unei experiențe i-a dat o boală de piele din cauza căreia ar fi fost respins la facultatea de chimie. Dar alind că la geologie există o catedră de geo-chimie, s-a oprit drept acolo. Studentul talentat, îndrăgostit de știința lui, a rămas după absolvire la facultate, ca aspirant. Și foarte curind s-a afirmat și în viața științifică internațională.

Istoria descoperirii lui nu are nimic spectaculos. În puține cuvinte ea se exprimă prin: muncă, perseverență, pasiune. Și biruință. Lucrurile stau așa.

Din cei 6378 de kilometri cit are raza Pământului, omul a izbutit să cercezeze o parte infimă: doar primii șase-șapte kilometri. Studiul structurii planetei noastre se rezumă deocamdată la verificarea unor ipoteze prin experiențe de laborator.

În acest efort colectiv și-a angajat forțele și pasiunea și Serghei Stișov. Alegându-și ca temă de dizertație starea materiei din marele înveliș al planetei, care se află între scoarță și nucleul ei, Serghei aproape că s-a mutat în laborator. Acolo trebuiau create condiții corespunzătoare anumitor adâncimi ale planetei noastre.

De ce date dispunea tânărul savant? Puține. Se știe, de pildă, că în adâncime presiunea și temperatura sint foarte ridicate; că stratele superioare ale Pământului sint alcătuite în proporție de 70 la sută din combinații de oxigen și siliciu.

Inseamnă oare asta că și stratele inferioare ale Pământului sint compuse tot din siliciu, modificat sub acțiunea presiunii și a temperaturii uriașe?

De la această întrebare fundamentală a pornit savantul comsolist. Pentru a afla un răspuns a fost nevoie din parte-i de o muncă îndrăgănită, de

dăruire totală pînă la uitarza de sine. De fapt ce vroia să facă Serghei? Să obțină o combinație mai rezistentă, mai stabilă în care fiecare atom de siliciu să fie înconjurat nu de patru atomi de oxigen, ca la suprafața Pământului, ci de șase. Practic cuarțul trebuia pus în condiții identice cu cele din scoarța terestră. Dar la ce presiune? La ce temperatură? Era o adevărată lansare în necunoscut.

- Aici vom spune numai că, în fine, după nenumărate experiențe... Fiindcă ar fi imposibil să reconstituim în toată adâncimea și palosul ei această perioadă de călări — cu succese și eșecuri, și din nou succese. Deci, după nenumărate experiențe la o presiune de 150.000 de atmosfere și o temperatură de 1.500 de grade (corespunzătoare adâncimii de 400 de kilometri) Serghei a obținut primele granule de bioxid de siliciu greu. Granulele este foarte mult spus: fără microscop nici nu se vedeau.

Dar asta nu era încă tot. Știința nu îngăduie să te mulțumești cu rezultatul dobîndit. El trebuie verificat. Granulele microscopice realizate pe cale sintetică trebuiau să se nască încă și încă o dată. Cînd și după a cincizeca experiență s-a dovedit că au într-adevăr șase atomi de oxigen, Serghei a răsuflet ușurat. Era părintele legitim al unui nou mineral care se deosebește printr-o mare duritate și este cu 64 la sută mai greu decât cuarțul obișnuit. Densitatea lui — 4,35 grame — corespunde densității stratelor inferioare ale scoarței terestre.

Cu mulțumirea lucrului împlinit, Serghei a pus mina pe condej și s-a apucat să-și descrie riguros științific realizarea. Problema existenței bioxidului de siliciu greu în structura scoarței terestre nu mai era o ipoteză. Devenise un fapt științific fundamentat, argumentat, verificat.

Dar cum s-au stabilit reținerile dintre geologul american și Stișov?

Profesorul Edward Chao tocmai se pregătea să plece într-o expediție pe locul unde căzuse un mare meteorit cînd i-a parvenit lucrarea lui Serghei. Realizarea tînărului savant sovietic l-a interesat. Dacă bioxidul de siliciu greu a fost obținut în laborator, de ce n-ar exista și în condiții naturale, în rocile formate după explozia meteoritului?

Presupunerea s-a dovedit întemeiată. Pe locul respectiv a fost identificat noul mineral, descoperit de Serghei. Recunoscînd meritele tînărului lor coleg sovietic geologii americani l-au numit „stișovit”. Cuvîntul sună foarte bine, foarte firesc, ca granit, dunit...

Cam asta ar fi tot. Deocamdată. Serghei Stișov e abia la începutul carierei sale științifice.

TICII ÎN CHIRURGIE

de diag-
ni pato-
cazuri
sau ne-

mai înalt grad activitatea rinichiului viu sub raportul efectului ultim: eliminarea din organism a substanțelor toxice și a „deșeurilor” (reziduuri azotoase, surplusul de electroliți etc.). Acest aparat a fost folosit în operațiile pe rinichi, în tratarea insuficienței renale acute etc

Inginerii respirației

etici a
repro-
ces de
— nu

Un sistem special de dirijare a respirației artificiale cu ajutorul biocurenților nervului diafragmei a fost experimentat la Institutul de fiziologie normală și patologică de pe lângă Academia de științe medicale a U.R.S.S. Acest „inginer al respirației” a interesat în mod deosebit pe chirurgii, care vor avea astfel la dispoziție un auxiliar prețios în tratarea șocului chirurgical.

Altă mașină cibernetică prezentată la sesiune are posibilitatea să regleze automat narcoza în timpul operației. Ea dozează exact cantitatea de anestezic și în același timp oferă organismului oxigenul necesar.

Perspectivile aplicării mașinilor cibernetică în chirurgie sint vaste. Se preconizează, de pildă, ca așa cum există mașini cibernetice care apreciază starea unui agregat după sunetul emis de acesta, să se creeze mașini care ascultînd bătaia inimii să stabilească diagnosticul.

„Crearea mașinilor cibernetică de stabilire a diagnosticului, a aparatelor automate de administrare a narcozei, a modelelor de organe artificiale și alte asemenea mecanisme — a spus prof. Bihovski — nu-i înlătură cîtuși de puțin pe chirurg, fiziolog, specialist ci sporește posibilitățile lor creatoare, eficacitatea activității lor”.

Dr. R. Irimescu

Iulia Scutaru

Romanul unei prăbușiri

SEMION KIRSANOV

TRĂIESC

Sint viu. Și
șerpii sint vii.
Cărăbușul sudic își zumzăie viața în vînt.
Aricii-și trăiesc fericirea, tăcînd.
Viață — dar tu ?
Mă iubești tu, oare ?
Despărțirea de mine te doare ?
Nu vrei să pierzi, într-adevăr,
acest timbru de voce, anume,
această culoare de păr,
aceste trăsături ale mele ?
Sau m-ai acceptat, pur și simplu, așa.
pentru că-am stat la indemîna ta,
ființă rea, necruțătoare,
care, cu gesturi de tiran,
îmi poruncești
de trei sute cincizeci de ori pe an,
ameninșindu-mă :
„Să știi că voi pleca,
și altora le voi așine drumul —
că doar vă nașteți cu duiumul !“
Sau, poate, nu ești rea,
ci, pur și simplu, nu te poți uita
la soare
mereu cu-aceiași ochi,
ca roaba care toarce
lingă două ferestre
minuscule și chioare.
E monoton, ce-î drept,
Să evadezi doar noaptea-n vis !
Și cine poate sta în mine-nchis,
în casa mea ?
Cum să rezisti tu, viață,
cînd te așteaptă-atîția alții,
triumfătoare să le ieși în față ?

In romînește de NINA CASSIAN

Literatura realist socialistă contribuie la îmbogățirea tezaurului artistic al omenirii nu numai prin noile teme puse în circulație ca urmare a reflectării unor realități sociale și umane inexistente altă dată, dar și prin „reinterpretarea” unor teme consacrate și punerea acestora într-o nouă lumină prin confruntarea lor cu realitățile vremii noastre. Uneori, uriașă transformare pe care Revoluția proletară a adus-o în existența și în conștiința oamenilor ieri află un etalon tocmai în soluțiile cu totul diferite date unor vechi conflicte de viață.

Un exemplu îl oferă „Buruiana”, romanul lui Anatoli Ivanov. Autorul înfățișează un îndepărtat sat siberian pe parcursul unei perioade foarte frământate, începînd cu epoca dinaintea primului război mondial și mergînd pînă după cel de-al doilea. În acest interval au avut loc două revoluții, a fost înfrîntă contrarevoluția internă și intervenția imperialistă, s-a instaurat și s-a consolidat orînduirea colhoznică, traiul oamenilor a suferit modificări radicale. Ar fi fost deci o mină generoasă pentru un romancier dornic să surprindă schimbările produse sub impulsul Revoluției socialiste și de obicei, de cite ori sint descrise asemenea ținuturi „exotice”, investigația se oprește tocmai la consemnarea aspectelor mai mult materiale, imediat vizibile. Și pe Anatoli Ivanov îl preocupă aceste schimbări, dar dintr-o perspectivă mai profundă, raportată la revoluționarea normelor morale ce determină raporturile dintre oameni, dintre individ și societate, pînă la urmă chiar dintre individ și propria lui conștiință. „Buruiana” din titlul acestui roman nu semnifică altceva decît pasiunea devorantă a îmbogățirii și, implicit, a puterii de a supune și decide de soarta celorlalți. Literatura realismului critic este plină de eroi stăpîniți de o asemenea patimă care, tocmai grație ei, ajung să se ridice în ierarhia socială, cunoscînd beția triumfului. O lume clădită pe egoism, pe șantaj și rapt, fără scrupule își găsește expresia tipică în astfel de triumfuri. Ce se întîmplă, însă, cu o asemenea patimă în climatul social modificat al unei colectivități ce a suprimat legile junglei capitaliste ? Iată întrebarea capitală la care și-a propus să răspundă Anatoli Ivanov.

Realismul viguros, impresionant al romanului său vine de acolo că evită imaginea edulcorată a unor transformări imediate și lesnicioase. Introducerea formelor noi de organizare socială nu aduce în mod mecanic și lichidarea mentalității lor înrădăcinate printr-o îndelungată practică de asuprire și înjosire umană. În depărtatul sat siberian, s-a produs înaintea primului război mondial „minunea” îmbogățirii unuia dintre cei mai prăpădiți țărani. Nimeni, în afara fiului său, nu știa că misterul consta într-o oribilă crimă. O dată cu taina, părintele criminal transmite feciorului și setea de a nu mai lăsa din mină „situația” dobîndită peste noapte. Se întîmplă evenimente care prefac lumea din temelii dar setea aceasta nu-l va mai părăsi niciodată. Trece timpul averilor, puterea nu mai este a celor avuți, se instaurează regimul muncii cinstite, comune, dar, în adînc, păcătoasa pasiune moștenită din alte vremuri continuă să roadă pînă la epuizarea oricărei rămășițe de umanitate. Această patimă care, în condițiile fostei societăți, putea să asigure, în unele cazuri, ascensiunea, de data aceasta duce, însă, la prăbușirea sigură, la dezastrul omului, printr-o situație voluntară și absurdă în afara cursului realităților. Prăbușirea este rezultatul neînțelegerii legilor care guvernează acest curs. Cel minat de pasiunea îmbogățirii ajunge, ajutat și de împrejurări, pînă în funcția de președinte al colhozului, în anii celui de al

doilea război, este solicitat să se integreze în ritmul social nou, dar conștiința lui înapoiată, rivalitatea pe care o nutrește față de ceilalți, complicată și de obsesia însingurării, îl exclude din sinul colectivității, față de care se și dovedește nu numai vinovat, dar și periculos. Căci nu este numai omul care, împins de speranța nebună a îmbogățirii, i-a ajutat cîndva pe albi sau, mai recent, a sabotat dezvoltarea colhozului, și-a însușit bunuri străine, a umilit pe cei din jur. El este un dușman al tuturor înfăptuirilor, un element stăpînit de ură față de tot ceea ce împiedică realizarea patimii lui, adică față de înseși idealurile revoluționare care au modificat din temelii existența și raporturile oamenilor din sat. Condamnarea aceasta morală, intransigentă, a unui viciu aparținînd trecutului, eșecul penibil a ceea ce altă dată putea fi o sursă de succes, sugerează perfect amploarea și caracterul adînc uman al transformărilor săvîrșite în urma Revoluției.

În romanul lui Anatoli Ivanov răzbat, sub forma disputei în jurul unor probleme etice cum ar fi vinovăția, răspunderea, ecouri din marea tradiție a literaturii clasice ruse. Totul, însă, de la faptele de viață și pînă la rezolvările ce soluționează înfruntările dintre eroii antrenați în conflict, poartă amprenta contemporaneității.

O mențiune pentru traducerea ce a lăsat să se vadă ceva din stilul sobru, bine cumpănit al romancierului, care — în ciuda tinereții — dovedește aptitudinile epice și de analist foarte promițătoare, încît evoluția sa ulterioară intră de pe acum în cerul interesului nostru.

Geo Șerban

A. Skirutite.

Cîntecul patriei. (Linogravură)

Anatoli Ivanov : „Buruiana”. Editura pentru literatură universală, 1962.

cartea în lume

● Sub titlul „Departee de front”, editura poloneză MON a publicat romanul lui Boris Polevoi „În spatele frontului”. Unul din recenzenții romanului atrage atenția asupra prozei lui Boris Polevoi și recomandă călduros cartea scriitorului sovietic.

● Într-o editură mîuncheneză a apărut povestirea lui Mihail Prișvin „Gen-șen, rădăcina vieții”. Ziarul „Tagesspiegel” caracterizează povestirea lui Prișvin : „o operă plină de o poezie simplă și firească”.

● Cu prilejul apariției unui volum de versuri alese din lirica lui Eduard Bagrițki, „Literaturen Front” din Sofia a scris despre poetul sovietic : „După cum se știe, Bagrițki este unul din numele luminoase ale poeziei sovietice contemporane. Acum putem

face cunoștință cu versurile sale populare și caracteristice, ce dovedesc forța creației sale poetice...”

● Versurile lui Eduard Bagrițki sint străbătute de o mare încordare emoțională și au un relief bogat și strălucitor”.

● Sub titlul „Luna tinărară” a apărut în R. S. Cehoslovacă o culegere din versurile lui Leonid Martinov.

● În editura „Prosvescenie” din Belgrad a văzut lumina tiparului cartea lui Grigori Baklonov „O palmă de pămînt”. Ziarul „Borba” remarcă umanismul și neobișnuita prospețime a cărții.

● Presa britanică a făcut o bună primire povestirii „Serioja” de Vera Panova. Suplimentul literar al

ziarului „Times” a subliniat caracterul profund veridic al povestirii și remarcabila măiestrie a autoarei.

● Cu prilejul apariției în S.U.A. a unei culegeri de schițe și nuvele din proza lui S. Antonov, revista „Books Broad” l-a caracterizat pe autor, ca pe unul „din cei mai importanți scriitori de după război, ale cărui opere sint șlefuite ca pietrele prețioase și se disting prin profunde calități artistice”.

● Recenzentul revistei amintite a semnalat de asemenea lirismul subtil și umorul autentic al prozei lui S. Antonov. „Cartea prozatorului sovietic, a scris recenzentul în încheiere, ne dă nu numai o imagine interesantă a oamenilor și a satului sovietic, ci și prilejul unor autentice satisfacții estetice”.

● Editura „Pegasus” din Amsterdam a publicat o culegere de nuvele de Iuri Naghibin.

● La Paris a apărut, în traducerea lui Jean Cathala, povestirea lui Viktor Konečki „Grijile de miine”, sub titlul „Necunoscută din Arhanghelsk”.

● Nuvela lui Em. Kazakievici „Caietel albastru” a apărut în R.D.G. Cu acest prilej, criticii au subliniat culorile vii și calde din care se alcătuieste chipul lui V. I. Lenin — eroul principal al nuvelei.

● În editura varșoviană PIV au apărut „Eseurile literare” ale lui A. Lunacearski.